

Bereket

ALBARAKA TÜRK BÜLTENİDİR

Sayı 20 • Yaz 2006

Dalgalı Sularda Ekonomi

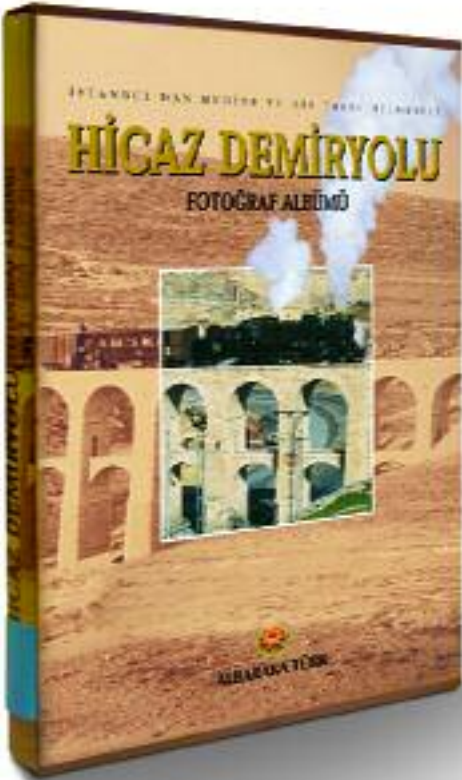
- **Dr. Adnan Büyükdeniz: Namı Hak Etmek**
- **Röportaj: Turgut Cansever ile Mimar Sinan Üzerine**
- **Katılım Bankacılığı Tarihçesi**
- **Sağlık: Koruyucu Hekimlik ve Aile Hekimliği**

ALBARAKA TÜRK

kültür yayınları

Simurg Kitabevi
(0 212) 292 27 12, 292 47 47
simurg@simurg.com.tr

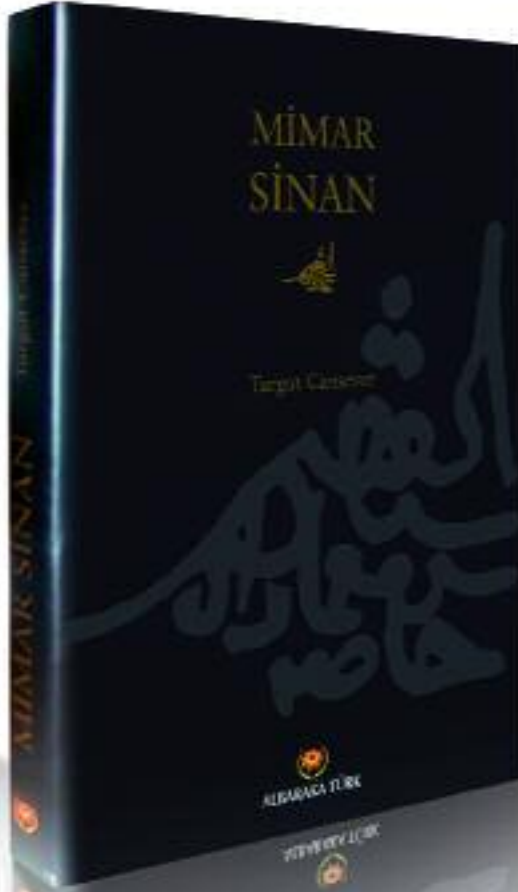
**MİMAR
SİNAN** Doğudan
Batıya
Mimar
Sinan...
Turgut Cansever

HİCAZ DEMİRYOLU

Fotoğraf Albümü

İstanbul'dan Medine'ye
bir tarih belgeseli

Albaraka
Türk'ten
Kültür
Yayınları

ALBARAKA TÜRK
"Faizsiz Kazanç"

444 5 666
albarakaturk.com.tr

röportaj

Turgut Cansever ile Mimar Sinan Üzerine

Yeni çağın sanatçıları, sanatın sınırlarını zorluyor ve sanatın kavramını genişletiyor. Turgut Cansever, bu çağın sanatçıları arasında en önemli isimlerdendir. Onun sanatı, sadece bir sanatçı değil, bir düşünürdür. Onun sanatı, sadece bir sanatçı değil, bir düşünürdür. Onun sanatı, sadece bir sanatçı değil, bir düşünürdür.

16 Turgut Cansever ile Mimar Sinan Üzerine

Güzel sanatlar içinde etkisi en kapsamlı olanı şüphesiz mimarlıktır. Edebiyat eseri, okuyucuları; müzik, dinleyicileri; resim, heykel, tiyatro...

tarihçe

Katılım Bankacılığı Tarihçesi

Katılım Bankacılığı, Türkiye'de ilk kez uygulanan bir bankacılık modelidir. Bu model, bankaların sadece para değil, aynı zamanda hizmet de sunmasını amaçlar. Katılım Bankacılığı, Türkiye'de ilk kez uygulanan bir bankacılık modelidir.

4 Katılım Bankacılığı Tarihçesi

Özel Finans Kurumları'nın isimlerinin değişmesi ve Katılım Bankası adını almasının tarihi çok yakın bir zaman önce gerçekleşti...

ekonomi

Dalgalı Sularda Ekonomi

Ekonomi, bir toplumun yaşamını sürdüren ve geliştiren faaliyetlerdir. Dalgalı sularda ekonomi, ekonomik dalgalanmaların yaşandığı dönemleri ifade eder. Dalgalı sularda ekonomi, ekonomik dalgalanmaların yaşandığı dönemleri ifade eder.

11 Dalgalı Sularda Ekonomi

İç istikrara gelince burada da iki unsuru göz önünde tutmak gerekiyor. Bunlardan ilki, ekonominin bu süreçte tepkisi. Henüz içeride tasarruf...

yönetim

Namı Hak Etmek

Namı hak etmek, bir işi başarıyla tamamlayarak elde edilen şöhrettir. Namı hak etmek, bir işi başarıyla tamamlayarak elde edilen şöhrettir. Namı hak etmek, bir işi başarıyla tamamlayarak elde edilen şöhrettir.

3 Namı Hak Etmek

İnsanlar arası iletişimin temel gereksinimlerinden biri, ortak bir isim dağarcığının oluşması. Gül dediğimizde güzel kokulu, dikenli bir çiçek çağrışımı toplumun ortak paydası olmasa iletişim imkânlarımız sadece o an...

şube

24 Maltepe Şube

Bir rivayete göre ilçenin ismi Maltepe'nin tepelerinde hayali bir hazineyi bekleyen Dragon'dan (ejderhadan) gelmektedir. Dragon ismi günümüze Dragos olarak ulaşmıştır. Kocaeli Yarımadası'nın Türkler tarafından fethinden sonra Türkler Dragos'la ilgili birkaç efsaneye dayanarak...

İçindekiler

Bizden	2
Namı Hak Etmek	3
Katılım Bankacılığı Tarihçesi	4
Hukukî Düzenlemeler	8
Dalgalı Sularda Ekonomi	11
el-fakir el-hakir Sinan	14
Turgut Cansever ile Mimar Sinan Üzerine	16
Şam İzlenimleri	19
Dünyadan İnsan Manzaraları	22
Düşünce Damlaları	23
Dragon'dan Süreyya Paşa'ya Maltepe	24
Koruyucu Hekimlik ve Aile Hekimliği	27
Albaraka'dan Haberler	28
Çocuk Kitapları Haftası	30
Bulmaca ve Kitap	31
Pratik Bilgiler	32

sağlık

Koruyucu Hekimlik ve Aile Hekimliği

Sağlık koruyucu hekimliği, halkın sağlığını korumak ve hastalıkları önlemek için yapılan çalışmaları kapsar. Aile hekimliği ise, bireylerin ve ailelerin sağlık problemlerini tanı, önlemek, tedavi etmek ve izlemek için yapılan çalışmaları kapsar.

27 Koruyucu Hekimlik ve Aile Hekimliği

Sağlıkta dönüşüm politikaları çerçevesinde ülkemizde de gündemde olan Aile Hekimliği uygulamalarının sağlığımızla ilgili yaşadığımız bu keşmekeşin önüne geçeceğini temenni etmekteyiz...

Güneşin içimizi ısıttığı bu sıcak günlerin aydınlığında tüm dostlarımıza merhaba.

Dergimizin bu sayısında yer alan yazıları sizlerle paylaşma faslına geçmeden önce yeni bir görev değişikliğinden bahsetmek istiyorum. Dergimizin Yazı İşleri Sorumluluğu görevini yeni bir ismin, Bankamızda Başekonomist unvanıyla görev yapan Melikşah Utku beyefendinin üstlendiğini bildirmek isterim. Sayın Utku aynı zamanda günlük bir gazetede çıkan köşe yazılarıyla da aslında çoğumuzun aşına olduğu bir isim. Her zaman övündüğümüz ve "farklılık" olarak da vurguladığımız entelektüel kimliğimize önemli katkılar yapacak bir ismin dergimize de yeni ufuklar açacağını umuyoruz.

Dergimize, kısa bir süre önce isim değişikliğine giden sektörümüzün, bu değişikliğe gitmesine neden olan tarihi gerekliliklerine ışık tutan bir yazıyla başladık. İlk defa Bankamız tarafından telaffuz edilen ve "Bereket" sayfalarına taşınarak fikri altyapısı oluşturulan "Katılım Bankacılığı" ifadesi, sektörün tamamını tanımlayan bir isim haline gelmiştir. Bu süreci anlatan "Katılım Bankacılığı Tarihiçesi" isimli yazımızı değerlendirmelerinize sunuyoruz. Aynı zamanda Nihat Boz tarafından kaleme alınan ve bu isim değişikliğinin hukuki boyutunu gözler önüne seren "Katılım Bankacılığı'na İlişkin Hukukî Düzenlemeler" isimli yazımızın da, bu değişikliği gerekli kılan süreç kadar önemli olduğunu düşünüyoruz.

"Dalgalı Sularda Ekonomi"; Melikşah Utku'nun kaleme aldığı, son dönemde ekonomide yaşanan dalgalanmalarla ilgili ekonomik bir değerlendirme yazısı. Bildiğiniz gibi Türk ekonomisi son dönemde yine en önemli gündem konumuz oluverdi. Dünya ekonomisinde yaşanan değişikliklere bağlı borsa hareketleri, faiz ve dövizde yaşanan sıcak gelişmeler, ekonomi ha-

berlerini manşet haber seviyesine çıkartıverdi. Sayın Utku'nun yazısı, yaşanan tüm bu gelişmelere genel bir değerlendirme yazısı olarak sayfalarımızda.

Mimar Sinan... Albaraka Türk yayınlarından çıkan ve mimarının büyük ustası Turgut Cansever tarafından kaleme alınan kitabımız kitapçılarda yerini aldı. Aldığımız geri dönüşler, Albaraka Türk adına bizlere kıvanç veriyor. İşte sayfalarımızda bu kitapla ilgili iki ürün yer aldı. İlki Yusuf Armağan tarafından kaleme alınan tanıtım yazısı diğeri ise Alişan Demirci tarafından hazırlanan "Turgut Cansever Röportajı". Her ikisini de zevkle okuyacağınızı umuyorum.

Ve Albaraka Türk yayınlarından çıkan ilk göz ağrımız "Hicaz Demiryolu Fotoğraf Albümü" ile ilgili sevindirici bir gelişme. Amerika ve İsrail dahil olmak üzere dünyanın bir çok ülkesinden talep edilen bu kitabımız artık sergi teklifleri almaya başladı. İstanbul Belediyesi ve Kültür A.Ş. tarafından organize edilen "Şam'da İstanbul Günleri" etkinlikleri kapsamında söz konusu kitabımızda yer alan fotoğrafların Şam istasyonunda sergisi gerçekleştirildi. Sergiyi takip eden arkadaşımız Ekrem Şahin'in "Şam İzlenimleri" isimli yazısını da sayfalarımızda bulabilirsiniz.

İşyeri Hekimimiz Saim Şendil'in "Koruyucu Hekimlik ve Aile Hekimliği" isimli yazısını, Maltepe Şube müdürümüz Birol Yergök'ün "Dragon'dan Süreyya Paşa'ya Maltepe" isimli yazısını ve Genel Müdürümüz Dr. Adnan Büyükdenez'in objektifinden yansıyan "Dünyadan İnsan Manzaraları" isimli fotoğrafını ilerleyen sayfalarımızda görebilirsiniz.

Çevirdiğiniz her sayfanın gönül bağımızda yeni bir halka olması temennisiyle. n

Temel HAZIROĞLU
Genel Yayın Yönetmeni

Sahibi: ALBARAKA TÜRK adına Dr. Adnan BÜYÜKDENİZ

GENEL YAYIN YÖNETMENİ:
Temel HAZIROĞLU

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU:
Melikşah UTKU

EDİTÖR:
Ekrem ŞAHİN

YAZI İŞLERİ:
Ali BERBER
Kadir SATICI
Alişan DEMİRCİ

YAYIN KURULU:
Fahrettin YAŞI
Bülent TABAN
Mehmet Ali VERÇİN
Nihat BOZ
Hüseyin TUNÇ
Salih UZUN

DANIŞMA KURULU:
Yalçın ÖNER
Osman AKYÜZ

SAYFA DÜZENİ:
Zübeyir ÇİFÇİ
Şahin ARABACI

RENK AYIRIMI VE BASKI:
POSTA BASIM

YÖNETİM YERİ:
Büyükdere Cad. No:78
34394 Mecidiyeköy/İstanbul
Tel: (0212) 274 99 00
Faks: (0212) 272 44 70

E-mail: bereketdergisi@albarakaturk.com.tr
Web: www.albarakaturk.com.tr
Finans Portalı: www.albarakafinans.com

Bu Bülten Albaraka Türk Reklam ve Halkla İlişkiler Servisince hazırlanmıştır.

İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece söz konusu yazarların fikirlerini ifade eder.

Namı Hak Etmek

DR. ADNAN BÜYÜKDENİZ
Genel Müdür

*“İsim dediğin nedir ki? Gül ismini taktığımız,
adlandırsaydık da başka türlü, kokmayacak
mıydı aynı nefasette?”*

*Romeo, öyleyse Romeo olmasaydın,
aynı sevgili mükemmellik senin kalacaktı
ismin olmadan da. Romeo, geride bırak ismini.
Sana ait olmayan o ismin yerine
beni, her şeyimle al.”*

Juliet'i böyle konuşturmuş William Shakespeare, rakip aileden gelen Romeo'ya duygularını açarken. Ünlü şairin Romeo ve Juliet'i ele alan eserindeki temayı hepimiz biliriz. Önyargıları aşan bir aşkın önyargılarca öldürülmesinin hikâyesidir bu. Romeo, Juliet'in ailesi için bir âşik değil, bir düşman demektir.

İnsanlar arası iletişimin temel gereksinimlerinden biri, ortak bir isim dağarcığının oluşması. Gül dediğimizde güzel kokulu, dikenli bir çiçek çağrışımı toplumun ortak paydası olmasa iletişim imkânlarımız sadece o an gösterebileceğimiz şeylerle sınırlı kalacaktır.

Haklı olarak, isimlerle ait oldukları nesnelere arasındaki ilişkinin sıklıkla bozulmaması da gerekiyor. Tabii olarak nesnelere, duygulara ve durumlara konan isimler onlara yapışıp kalıyor. İletişim teorisinin önde gelen teorisyenlerinden biri olan Marshall McLuhan, birine konan bir ismin o kişinin bir daha asla atlatamayacağı bir darbe olduğunu bu sebeple iddia eder. Zira isim ile varlık arasındaki yapışkanlık, insanlarda otomatik önyargılara sebep oluyor. Belki de bu yüzden Türkler çocuklarına, onlar kendilerini ispat edene kadar kalıcı bir isim koymazlarmış. Her çocuğun

kabiliyetleri ölçüsünde kendi ismini bulması, namını ona göre duyurması arzulanırmış.

Geçtiğimiz yıl kabul edilen yeni Bankacılık Kanunu ile bugüne dek “Özel Finans Kurumu” olarak tanıdığınız, beraber çalışmaktan memnuniyet duyduğunuz, güvenle tasarruflarınızı yönlendirdiğiniz kurumların da adı değişmiş oldu. Bundan böyle yeni bir isimimiz var: “Katılım Bankası”.

Bilindiği gibi, kâr-zarar ortaklığına dayalı bankacılığın Türkiye'ye girdiği yıllarda, bırakınız Türkiye'yi uluslararası platformlarda dahi, yapılan faaliyetin karşılığı olabilecek, bir taraftan bu kurumların mali aracılık işlevini ifade edebilecek, diğer taraftan da kâr-zarar ortaklığına dayalı bankacılık prensiplerini de yansıtabilecek bir isimlendirme mevcut değildi. O günkü şartlarda bu tür ku-

rumlara Türkiye'de “Özel Finans Kurumu” adı verildi.

Aslında halkımız bu ismi ve kısaltması olan “ÖFK” terimini oldukça benimsemişti. Bugün Türkiye'de kâr-zarar ortaklığına dayalı bankacılık denince akla “ÖFK” kavramı geliyor. Ancak neticede kâr-zarar ortaklığına dayalı bankacılık yapan kurumlarımızın işlemleri Türkiye ile sınırlı değil. Bu kurumlarımız yurtdışı bankalarla çalışıyor, müşterilerinin ihracat, ithalat, kambiyo, yurtdışı yatırım ve finansman işlemlerini gerçekleştiriyor.

Bu çerçevede “Katılım Bankası” tabiri çok daha anlamlı bir ifade. Bu kavram bir taraftan kâr-zarar ortaklığına dayalı bankaların mali aracılık işlevine işaret ederken, diğer taraftan da faizsiz fon toplamanın esasını oluşturan katılım hesaplarına göndermede bulunuyor. Bu şekliyle bu tabir, yurtdışında benzer faaliyetlerde bulunan kurumların da benimseyebileceği bir isim olmaya namzet gözüküyor.

Bu anlamda “Özel Finans Kurumu” tabiri yerine “Katılım Bankası” teriminin kullanılması bir isim değişikliğinden ibarettir. Albaraka Türk, yeni Bankacılık Kanunu'nun kabulünden sonra 2005 yılı Aralık ayında olağanüstü olarak toplanan genel kurul vasıtasıyla ismini Albaraka Türk Katılım Bankası olarak değiştirmiştir.

Bugüne kadar güvenle çalıştığınız kurumumuzda başkaca bir değişikliğin olmadığı hususunda müşterilerimizi, yatırımcılarımızı ve ortaklarımızı temin etmek isteriz. n

Katılım Bankacılığı Tarihçesi

Özel Finans Kurumları'nın isimlerinin değişmesi ve Katılım Bankası adını almalarıyla ilgili değişim süreci çok yakın bir zaman önce tamamlandı. Adı değişen ve ilkeleri aynı olan Katılım Bankaları bu yeni unvanla buluşmalarının arka planını bu yazımızda irdelemek istedik.

TEMEL HAZIROĞLU*

Albaraka Türk'le ilk tanışmamız 1985 yılında idi. O zamanlar T. Emlak Bankası'nda çalışıyorduk. Faizsiz banka olarak Özel Finans Kurumları kurulunca onlarla ilgimiz sadece bir iş olarak değil de daha ileri boyutlarda idi. Kismet oldu bunlardan birine girip çalışma imkânı bulduk. Bu bizi çok mutlu etti. Halen de bu kurumlarda çalış-

manın bir imkân, bir imtiyaz olduğunu düşünüyoruz. Özellikle de Albaraka Türk'te çalışmanın.

Bu kurumları sadece kendimiz açısından değil; sosyal, kültürel, ekonomik ve toplumsal açıdan bir imkân olarak görmek gerekir. Zira inancımız ve hayat anlayışımızın ete kemiğe bürünmesinin bir zemini buradadır. Dolayısıyla bu kurumlara katma değer sağlayarak hayat bulmalarını, başarılı olmalarını ve kökleşerek geleceğe taşınmalarını temin etmek de olayın görev boyutudur. Bu savsaklanamaz, ertelenemez ve unutulamaz bir görevdir, bir şuurdur.

Bu duygu ve düşüncelerle Albaraka Türk'te 1986 başından 1991 sonuna kadar çalıştık. Bu tarihte ku-

Bankamızın ilk şubelerinden olan Konya Şubemizin açılışında yöneticilerimizle yerel devlet erkanı bir arada

rumdan ayrılıp 1992 ile 1995 arası serbest ticaret ve müşavirlik yaptktan sonra 1996 başında tekrar Albaraka Türk'te çalışmaya başladık. İkinci kez işe başlamamızda bu kurumlarla ilgili bir takım düşünceler olmasının etkisi olmuştur. Zira bu kurumlardan ayrılırsak da buralardan asla kopamayız. Çünkü hayatımızın bir parçasıdır buralar, ister çalışalım ister çalışmayalım.

İnsan bir kurumda çalışıp ayrılıncaya ona dışardan daha farklı bakıyor. Bir de o kurumu kendi kurumu görünce onun daha iyi gelişmesi ve serpilmesini istiyor. Bu uğurda elinden ne gelirse yapmak istiyor. Bir de; buna her çalıştığı kuruma katma değer sağlamak ve çalıştığı sürece bunu

sürdürüp kalıcı bir iz bırakmak şuru, bir nişane bırakmak isteği bizi dürttü. Biz de Albaraka Türk'e ikinci kez girip çalışmaya başlayınca bu kurumlara nasıl katkı sağlayabiliriz diye düşünmeye başladık.

Bu duygu ve düşüncelerle aşağıdaki üç konunun üzerine gidilmesi gerektiğine kanaat getirdik.

* İlk olarak Bereket kelimesinin bizi ve yaptığımız işi daha iyi tanımlayacağı düşüncesiyle Albaraka Türk Özel Finans Kurumu A.Ş. yerine Bereket Finans Kurumu A.Ş. ismini önerdik.

* İkinci konu Finans Kurumlarındaki "Gecikme Problemi" idi.

Bu sorunla ilgili bir çözüm oluşturduk. Bu çözümün nirengi noktası faiz almadan gecikme problemini çözmektir. Bunun için "Kâr Mahrumiyeti"ni daha baştan konuşarak, yazarak bağlamak ve bunu bir sandığa almak. Bu amaçla "Ceza ve Dayanışma Sandığı" adlı bir sandığın kurulmasını önerdik.

* Üçüncü konu Özel Finans Kurumu isminin oluşturduğu problemdi.

Özel Finans Kurumu kavramı bizi gerçekten tam olarak izah etmiyordu. Özellikle de yurt dışı ilişkilerde kurumların banka olarak algılanmalarında ciddi sorunlar çıkmaktaydı. Bu noktada bir çözüm üretmek gerekiyordu. Biz de “Özel Finans Kurumu” yerine “Katılım Bankası” ismini önerdik. Bu isim etrafında Albaraka Türk’te pek çok tartışma yaptık.

Bu arada 1999 yılı içinde Bankalar Kanunu’nda bir takım değişiklikler yapıyordu. Biz de bunu fırsat bilip işi kökünden çözecek “Katılım Bankası” isminin yeni kanunda yer almasını istedik. O zamanki Genel Müdürümüz Osman Akyüz Bey’e bu ismi yasaya koydurması için çabalaması konusunda ısrarcı olduk. O da “Hiç kimsenin bilmediği bir şeyi ben nasıl önereyim, bu ismi kabul etmezler Katılım Bankacılığı kavramını işleyip geliştirelim, kamuya mal edelim, belki o zaman kabul ederler”, dedi.

Biz de bunun üzerine Albaraka Türk tarafından yayınlanan Bereket adlı bültende “Bankacılıkta yeni boyut: Katılım Bankacılığı” adlı bir yazı hazırladık. Bu yazıyı geliştirmek ve konuyu daha iyi ortaya koyabilmek için bu konulardaki maharetini bildiğimiz o zamanki Dış İşler Müdürümüz Mehmet Emin Özcan beyden yazıya katkısını istedik. Gerçekten de onun katkısıyla söz konusu yazı Bereket Dergisi’nin 9 nolu Kış 2000 sayısında yayınlandı.⁽¹⁾ Bu yazı çok olumlu tepkiler aldı. Özellikle de kurum dışından. Ayrıca Yeni Şafak Gazetesi’nin 01.01.2003 tarihli baskısında “Özel Finans Kurumları veya Katılım Bankacılığı” adlı bir yazı yazdık.⁽²⁾

Özet olarak söylediğimiz şu idi:

FAİZSİZ BANKACILIKTA ADLANDIRMA VE TANIM SORUNU

Türkiye’de bankaların dışında kalan tasarrufların 50 Milyar doların üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. ÖFK’ların tahmini potansiyelin

henüz % 7’sine ulaşabildiği göz önüne alındığında, bu tarz bankacılığın yeterince tanıtılmadığı ve hedef kitlesine tam olarak ulaşamadığı, bir şekilde tanıyanların çoğunun da doğru olarak algılamadığı söylenebilir. Kanımızca bunun önemli bir nedeni, bu tür bankacılığa verilen adların sistemin temel özelliklerini ve farklılıklarını tam ve doğru biçimde ifade etmeyişiştir. Kâr ve zarara katılma esasına göre çalışan bankacılığı ifade etmek için kullanılan kavramları irdeleyecek olursak;

– **Faizsiz Bankacılık (Interest-Free Banking):** Klasik bankacılıkta

oranı önceden belirlenmiş faiz karşılığında alınan mevduatın faiz karşılığı ihtiyaç sahiplerine ödünç olarak verilmesi sözkonusu olduğuna göre, faiz yerine tasarruf sahibinin sonuca katılmasını öngören bankacılığı tanımlamak için, faizin olmadığını vurgulamak maksadıyla, sisteme “Faizsiz Bankacılık” denmiştir. Oysa bu kavram, adından da anlaşılacağı gibi, olumsuz (negatif) bir kavram olup neyin olması gerektiğinden ziyade neyin olmaması gerektiğini ifade eder. Nitekim, *faizin alternatifi faizsizlik değil, kârdır*. Kaldı ki, iktisat bilimindeki faiz kavramıyla dinimizce yasak sayılan riba kavramının birebir

örtüşüp örtüşmediği de ciddi bir tartışma konusudur.

– **İslâmî Bankacılık (Islamic Banking):** Literatürde kâr ve zarara katılma esasına göre çalışan bankacılığı tanımlamada kullanılan en yaygın ve en bilinen kavramların başında gelmektedir. Bu modelin ilk defa Müslüman iktisatçılar tarafından ortaya konması ve Ortadoğu’dan dünyaya yayılması, İslâmî Bankacılık olarak anılmasında önemli rol oynamıştır. Ancak İslâm Ekonomisi, İslâmî Sigorta gibi ekonominin, sigortacılığın ve bankacılığın İslâm ile birlikte anılması, belki de İslâm adına yapılan yanlışların en büyüğüdür. Her şeyden önce, İslâm; esasları, geçmişi ve geleceğiyle bütün zamanları kuşatan ve yeryüzündeki tüm insanları muhatap alan yüce dinimizin güzel adıdır. Ayrıca, İslâm dininin temel kaynaklarında ne bir banka modelinden ne de bir sigorta şirketinden söz edilmektedir. Haksız kazanca, sömürüye ve adaletsizliğe yol açmayan, dolayısıyla İslâmın temel ilkeleriyle gelişmeyen, her iktisadi girişimin başına İslâm kelimesini koyarak ifade etmek ne kadar anlamsızsa, İslâmî Bankacılık tabiri de o kadar anlamsızdır.

– **Özel Finans Kurumu:** Kâr ve zarara katılma esasına göre yapılan bankacılık, Türkiye’de mevzuata Özel Finans Kurumu olarak girmiştir. Bu kavram, kastettiği bankacılığı ifade etmekten çok uzak olduğu gibi, yanlış çağrışımlara da neden olmaktadır. Bu yanlış anlaşılmalardan birisi, bu kurumların leasing, faktöring, vb. şirketlerle karıştırılıp bir banka gibi algılanmamasıdır. Bir diğeri ise içinde geçen “Özel” kelimesinden dolayı, sanki diğer mali kurumlardan farklı olarak ayrıcalıklı muamele gören, himaye edilen, bu yüzden haksız rekabet yaptığı düşünülen özel kuruluşlar olarak algılanabilmesidir. Özel Finans Kurumları (ÖFK’lar), bu tür eksik ve yanlış değerlendirmeler sonucu zaman zaman gerek basın-

da gerekse kamuoyunda haksız ve mesnetsiz suçlamalarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Öte yandan, bu tabir literatürde yer almadığı için, ÖFK'lar özellikle uluslararası piyasalarda kendilerini ifade etmede oldukça ciddi zorluklar yaşamaktadırlar.

SONUÇ VE BİR ÖNERİ

Görüldüğü üzere, daha önce sıkça gündeme getirdiğimiz gibi mevcut kavramlar ve tabirler, kâr ve zarara katılmayı esas alan bankacılık sistemini tam ve doğru olarak ifade edememektedir. Oysa, bir şeyin doğru anlaşılabilmesi her şeyden önce doğru ifade edilmesine bağlıdır. Ayrıca, ifadenin açık ve sade olması, herkes tarafından kolayca benimsenmesini ve anlaşılmasını sağlar. Öyleyse, önce bu tür bankacılığın karakteristik özelliklerini ortaya koymak gerekir.

Bir kere, bu sistemde tasarruf sahiplerinden kâr ve zarara katılma esasına göre fon toplanmaktadır. Buna göre, tasarruf sahibine anapara güvencesi verilmemesi gibi, oranı önceden belli bir getiri taahhüdünde de bulunulmamaktadır. Başka bir deyişle, tasarruf sahibi, bankaya bir

nevi ortak olmakta ve klasik bankacılıktan farklı olarak **sonuca katılmaktadır**. Tasarruf sahibi-banka ilişkisi, klasik bankacılıktaki mudi-banka ilişkisinden tamamen farklıdır ve **bariz vasfı katılımcılığıdır**. Bu ilişki tarzı sadece bu tür bankacılıkta söz konusudur. **İkincisi**, kâr ve zarara katılmayı esas alan bankacılıkta, toplanan fonların kullanılmasında da sonuca katılma vardır. Bu tür bankacılıkta her ne kadar kurumsal finansman desteği (üretim desteği), bireysel finansman desteği ve finansal kiralama (leasing) yöntemleri, uygulamada, proje bazında kâr ve

zarara katılma yöntemine göre daha ağırlıklı ise de, teoride nihai hedef, kâr ve zarara katılma yöntemiyle finansmanın baskın hale gelmesidir. Dolayısıyla **topladığı fonlarda tasarruf sahibini sonuca iştirak ettiren banka, bu kez kullandığı fonda kendisi girişimciyle birlikte sonuca katılmaktadır**. Yani, projenin gerçekleşmesinden sonra ortaya çıkan neyse (kâr veya zarar), ona razı olmaktadır. **Üçüncüsü**, kâr ve zarara katılma esasına göre çalışan bankalar, **her türlü bankacılık hizmetini vermekteler**. Bu özellik, bunların klasik bankalarla olan ortak özelliğidir. **Dördüncüsü**, gerçek

mizce iki isim gündeme gelebilir; 1. Katılım Bankası, 2. Finans Kurumu.

Bizim önerimiz, KATILIM BANKACILIĞI'dır.

Katılım Bankacılığı kavramının iki önemli özelliği bulunmaktadır. Birincisi, açık, anlaşılır, sade ve kısa olması; ikincisi, kâr ve zarara katılmayı esas alan bankacılığı tam ve doğru olarak ifade etmesidir. Teklif ettiğimiz bu kavramın literatüre girmesi ve gerekli değişiklikler yapılarak mevzuatta KATILIM BANKACILIĞI adıyla yer almasının, çağdaş ve insani bir model olduğuna, kâr ve zarara katılmayı esas alan bankacılığa katkı sağlayacağı görüşünü her zaman taşıdık.

Katılım Bankacılığı'ndan umduğumuz başlıca yararlar şu şekilde sıralanabilir;

– Öncelikle, isimlendirmeden kaynaklanan ve sistemin sağlıklı işlemlerini engelleyen karışıklıklar ve olumsuzluklar giderilecektir. Açık, sade, telaffuzu kolay ve anlaşılabilir olduğu için **“Katılım Bankacılığı”** denilince herkes

Türkiye Katılım Bankaları Birliği Genel Sekreteri Osman Akyüz basın toplantısında isim değişikliğinin gerekçelerini açıklarken

ekonomi, verimli ekonomi ve kayıtlı ekonomi açısından bakıldığında reel sektör noktasında, **herkesi sürece katılma davet eden**, bir ölçüde zorlayan bir yapıya sahiptirler. Bu açıdan bakıldığında bunlar, akli başında herkesin özellikle kamunun ve devletin her kesiminin kesinlikle desteklemesi gereken kurumlardır. (Mevduatın krediye dönüşme oranının ticari bankalarda % 40, Katılım Bankaları'nda ise % 80 olması son derece manidardır).

İşte bu dört temel özelliği ihtiva edecek yeni bir kavram geliştirmek zorundayız. Bu çerçevede kanaati-

bunun ne anlama geldiğini kolayca ve doğru olarak anlayabilecektir. Böylece, sistemin daha etkin ve verimli çalışması sağlanacaktır.

– Katılım Bankacılığı birleştirici ve bütünleştirici bir anlam taşıdığından, Katılım Bankaları toplumun bütün kesimlerini kucaklayarak çeşitli nedenlerle klasik bankacılık sisteminin dışında kalmış tasarrufları ekonomiye kazandırılacaklardır. Bu amaçla, hedef kitlesine çeşitli tanıtım araçlarıyla eskisinden daha kolay ulaşılacaklardır.

– Bir ülkenin kalkınması tasarrufların yatırımlara dönüşmesiyle olur.

Ülkemizde ise reel sektörün işletme ve yatırım sermayesi açığı ciddi boyutlarda olup, bankacılık kesiminin kaynakları bu ihtiyacı tek başına karşılamaktan uzaktır. Mali plasman yapmayan Katılım Bankaları, tasarruf sahiplerinden katılımcı anlayışla toplayacakları fonların tamamını reel sektörün finansmanına yine katılımcı anlayışla tahsis ederek ülke ekonomisinin kalkınmasına daha fazla hizmet edeceklerdir.

– Ülke ekonomisinin önemli bir sorunu da bazı iktisadi faaliyetlerin kayıt altına alınmamasıdır. Katılım Bankacılığının yaygınlaşması, kayıt dışı ekonominin daralmasına yol açacaktır. Çünkü, faturasız mal alanlar ve satanlar Katılım Bankacılığının imkânlarından yararlanabilmek için kayıt altına gireceklerdir. Böylelikle, Devlet, Katılım Bankaları'nın faaliyetleri sonucu daha fazla vergi toplayabilecektir.

– Katılım Bankacılığı kavramı birleştirici olduğu kadar, dinamik, atılımcı ve gelişmeye açık bankacılığı da ifade etmektedir. Katılım Bankacılığı, bu yeni ruh ve heyecanla mali sektöre öncülük görevini de üstlenecektir. Toplumsal dayanışmayı, yardımlaşmayı ve paylaşmayı esas alan bu yeni bankacılık anlayışı, barış ve kardeşliğin pekişmesinin simgesi olacaktır.

Sonuç olarak bu tanımlama ile birlikte, bankacılık sektörü Mevduat Bankaları, Katılım Bankaları, Kalkınma ve Yatırım Bankaları olmak üzere üç grupta ihtisaslaşacaktır. Böylelikle, **Katılım Bankalarının alternatif değil, tamamlayıcı, gerekli ve vazgeçilmez olduğu gerçeği** daha net olarak anlaşılacaktır.

Kâr ve zarara katılma esasına göre çalışan bankacılık sisteminin Katılım Bankacılığı adı ile birlikte yakalayacağı ivme ile bankacılığa yeni bir boyut ve yeni bir açılım getirerek bir çığır açacağına inanıyoruz.”

Gerçekten de Katılım Bankacılığı kavramı kamuya mal olmuş ve Anka-

ra'da teklif edilebilir hale gelmişti. Çok yoğun çaba ve emeklerden sonra, 19.10.2005 tarih ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile bankalar; mevduat bankaları, Katılım Bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları olarak üç grup olarak tasnif edilmiş ve Özel Finans Kurumları'nın ismi Katılım Bankası olarak değişmiştir.

Burada Katılım Bankacılığının isim babası olarak bir konunun altını özellikle çizmek istiyoruz.

Banka ismini almanın hem artıları hem eksileri vardır. Sonuçta artıları

kılınca bu kurumların temel altın kuralı: “Faizsizlik Kuralı”dır.

“Faizsizlik Kuralı”nı hassasiyet ve kıskançlıkla korumalıyız; korumak zorundayız. Yoksa klasik bankalaşma riskinden kurtulamayız. Bu durum da “Biz”i biz olmaktan çıkarır.

Şunu unutmayalım ki, şu an için bu kurumlara, kuruculuk tecrübesi yaşamış, çok öğretici ve ders verici süreçten geçmiş yönetici ve patronlar hâkim. Ancak gelecekte bu şans olmayabilir. Reel gerçeklik adına iyi niyetle de olabilecek girişimler bu ku-

Katılım Bankası isminin açıklandığı toplantıda (soldan sağa) Albaraka Türk Genel Müdürü Dr. Adnan Büyükdenez, Bank Asya Genel Müdürü Ünal Kabaca, Kuveyt Türk Genel Müdürü Ufuk Uyan, Türkiye Finans Genel Müdürü Yunus Nacar ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği Genel Sekreteri Osman Akyüz

rı fazladır. Ancak sadece artılarına odaklanıp taşıdığı riskleri görmezsek, bu durum gelecekte bizi çok istemediğimiz sonuçlara götürebilir.

Bu kurumlar varlık sebeplerini asla unutmamalıdır. Varlık sebebinin yegane dayanağı ise “Faizsizlik Prensi”dir. Şu hayatın kaçınılmaz bir yasadır: Her kişi ve kurumun bir “Altın Kuralı” olmalıdır. O kişi ve kurumu bizatihi kendisi yapan o altın kuraldır. Bir medeniyeti bile medeniyet yapan onun kurallarıdır. Bu noktadan ba-

rumları yozlaşmaya uğratıp yok edebilir. İsim babası olarak bu hayati konuyu hatırlatmayı ve altını çizmeyi bir görev biliyoruz. n

DİPNOTLAR:

- 1) Bankacılıkta yeni boyut: Katılım Bankacılığı, Temel Hazıroğlu-Mehmet Emin Özcan, Bereket Dergisi, Sayı 9, Kış 2000.
- 2) Özel Finans Kurumları veya Katılım Bankacılığı, Temel Hazıroğlu, Yeni Şafak, 01.01.2003.

* Genel Müdür Yardımcısı

Katılım Bankaları'na İlişkin Hukukî Düzenlemeler

NİHAT BOZ*

Ülkemizin ekonomik sorunlarının temel nedenlerinden birisi olan kaynak yetersizliğine çözüm arayışları ile ihtiyaç duyulan kaynakların sağlanması, serbest piyasa ekonomisine geçiş, dışa açık büyüme ve yabancı sermayeyi teşvik çabalarının yoğun olarak gerçekleştiği 1980'li yıllarda, bir çok ekonomik ve hukuki düzenlemeler yapılmıştır.

Yapılan yasal değişiklikler sonunda şu an "Katılım Bankaları" olarak faaliyette bulunan "Özel Finans Kurumları" da tamamen kaynak temini amaçlı bu çabaların bir sonucu olarak Türk Hukuk Sistemi'nde düzenlenmiş ve ekonomik alanda faaliyette bulunarak bu alanda etkilerini göstermeye başlamışlardır.

Kanun koyucu, Katılım Bankaları'nın öncüsü kurumlar olan Özel Finans Kurumları hakkında yapmış olduğu düzenlemeler ile sosyal yaşamda sıklıkla karşılaşılan; tasarrufların faizli mevduat olarak yatırılmaması, kambiyo rejimi ve sair nedenlerle, "yastık altında tutulan tasarruflar"dan ve "yurt dışı kaynaklardan" yararlanmayı amaçlamıştır. Diğer bir anlatımla, "Katılım Bankaları'nın düzenleniş amacını ve felsefik temelini"; ekonomik ve sosyal olgular oluşturmaktadır. *Bu yönü ile faizsiz esasta fon toplama ve finansman işlemlerini gerçekleştirmeleri öngörülen Katılım Bankaları, bankacılık sektöründe tamamlayıcı bir finansman yöntemini uygulayacak kurumlar olarak diğer bir çok ülke yanında ülkemizde de faaliyete başlamıştır.*

KATILIM BANKALARI'NI OLUŞTURAN YASAL DÜZENLEMELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Katılım Bankaları, 7129 sayılı Bankalar Kanunu'nu yürürlükten kaldıran 70 sayılı Bankalar Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin¹; "bankalar dışındaki mali kuruluşların kuruluş ve fa-

aliyetlerinin bu Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi olmadığı, mali kuruluşların tabi olacağı esasların Bakanlar Kurulunca tesbit olunacağı şeklindeki düzenlemeye² dayalı olarak "Özel Finans Kurumları" unvanı ile Türk Hukuk uygulamasında yerini almaya başlamıştır.

Bakanlar Kurulu'nun 70 sayılı KHK ve 1567 sayılı Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun'a göre imzalamış olduğu "Özel Finans Kurumlarının Kurulması, Faaliyetleri Ve Tasfiyelerine İlişkin Esas Ve Usullere Dair Karar" "Kararname" eki olarak yayınlanarak yürürlüğe konmuştur.³

Özel Finans Kurumları'nın kuruluşu, organları, kabul edebilecekleri fonlar ile fonların kullanılması, denetime yetkili merciler, tasfiye ve kovuşturma usulleri hakkında özel düzenlemeler içeren söz konusu "Kararname Eki Karar", diğer genel düzenlemelerin Başbakanlık tarafından yayınlanacak tebliğler ile yapılcığını kabul etmiştir⁴.

İlgili Kararname Eki Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, Özel Finans Kurumları'nın faaliyetleri hakkında düzenleme yapmaya yetkili olan Başbakanlık adına Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı "Özel Finans Kurumları Kurulması Hakkında 83/5506 Sayılı Kararname Eki Karara İlişkin Tebliğ"⁵ ile Özel Finans Kurumları'nın kuruluş, organ, faaliyet ve tasfiyeleri ile ilgili ayrıntılı düzenlemeler yapmıştır. Hazine Müsteşarlığı ayrıca Özel Finans Kurumları'nın şube açmaları⁶, standart rasyolar⁷ hakkında da tebliğler yayınlamıştır.

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Özel Finans Kurumları'na ilişkin bazı hususların Merkez Bankası tarafından yapılmasını öngördüğünden⁸ Merkez Bankası bu yetkiye dayanarak, Özel Finans Kurumları'nın kuruluş ve faaliyet izinlerine ilişkin başvuru esasları ile bazı faaliyetlerin genel esaslarına ilişkin Tebliğ⁹ yayınlamış, ayrıca özel diğer hususlara ilişkin bazı düzenlemeler yapmıştır.

Bankalar Hakkında 70 Sayılı KHK'den sonra yürürlüğe giren ve daha sonra 4389 sayılı Bankalar Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 3182 sayılı Bankalar Kanunu da 70 Sayılı KHK'de yer alan düzenlemeye paralel olarak; bankalar dışındaki mali kuruluşların kuruluş ve faaliyetlerinin bankalar hakkındaki hükümlere tabi olmadığını, mali kurumların kuruluşlarına, faaliyetlerine, organlarına, tasfiyelerine ve sair hususlara ilişkin düzenlemelerin Bakanlar Kurulunca düzenleneceğini kabul etmiştir.¹⁰

Ülkemizin mali ve ekonomik hatta siyasi ve sosyal yaşamı üzerindeki etkisi herkes tarafından bizzat yaşanılarak bilinen bankacılık ve finans sektörü ile ilgili gelişmelerin bir gereği olarak 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nu yürürlükte kaldıran 4389 sayılı Bankalar Kanunu¹¹ kabul edilmiştir. Gerek içerik ve gerekse dü-

zenleme biçimi olarak reform niteliğinde olan 4389 sayılı Bankalar Kanunu, ilk düzenleniş biçimi ile özel finans kurumları hakkında özel düzenleme içermemesine ve mali kuruluşlar ile ilgili daha önceki düzenlemelere paralel düzenlemeleri tekrarlamasına karşılık, aynı alanda faaliyette bulunan kuruluşlar olan banka ve Özel Finans Kurumları'nın aynı hüküm ve uygulamalara tabi olması, aynı yasal düzenlemeler içerisinde yer alması, Özel Finans Kurumları'nın da kanuni dayanaklara kavuşturulması amaç ve ihtiyacının bir gereği olarak, yine reform niteliğindeki bir değişiklik ile Özel Finans Kurumları, Bankalar Kanunu kapsamına alınmıştır. 4389 sayılı Kanunu'nda daha sonra yapılan değişiklikler ile Özel Finans Kurumları'na ilişkin yeni hükümler de kabul edilmiştir.¹²

Yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda Özel Finans Kurumları ile ilgili olarak yapılan düzenlemeler; 'Diğer hükümler' başlıklı 20.maddenin 6.fıkrasında; a), b), c), d), e) bentleri halinde gerçekleşmiştir.

Gerek "Tanımlar" maddesinde ve gerekse Özel Finans Kurumları'nın özel olarak düzenlendiği maddede, Özel Finans Kurumları'na ilişkin bir tanımlamaya Bankalar Kanunu'nda yer verilmemiş olmakla birlikte, tanım olarak nitelendirilecek bir biçim ve içerikte olmak üzere; "Mevduat toplama yetkisi bulunmayan ancak, özel cari hesaplar ve kâr ve zarara katılma hakkı veren hesaplar yoluyla fon toplayan, ekonomik faaliyetleri ekipman veya emtia temini veya kiralanması veya ortak yatırımlar yoluyla finanse eden Özel Finans Kurumları" biçimindeki ifadeler ile Özel Finans Kurumları tanımlanmaya çalışılmıştır.¹³

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda Özel Finans Kurumları için kabul edilen genel ilke ve kural; Özel Finans Kurumları'nın Bankalar Kanunu'na tabi kurumlar oldukları, istisnai olarak bazı hükümlerin Özel Finans Kurumları'na uygulanmayacağı şeklinde olmuştur. Bu husus; Özel Finans Kurumları'na uygulanmayacak maddeler tek tek belirtilmek sureti ile açık bir biçimde düzenlenmiştir¹⁴. Diğer bir anlatımla, Özel Finans Kurumları'na uygulanmayacak maddeler dâhilinde, Özel Finans Kurumları'na da uygulanacağı kabul edilmiştir.¹⁵

Özel Finans Kurumları hakkında

özel bazı yasal düzenlemeler de yapıldığı gibi¹⁶ diğer düzenlemeler içerisinde Özel Finans Kurumları'na ilişkin hükümlere de yer verilmiştir.¹⁷ Özel Finans Kurumları'na ilişkin olarak 4389 sayılı Bankalar Kanunu'ndan sonra en önemli ve en ayrıntılı hükümler içeren yasal düzenleme, BDDK tarafından yayınlanan "Özel Finans Kurumları'nın Kuruluş ve Faaliyet Esaslarına İlişkin Yönetmelik"¹⁸ olmuştur. Özel Finans Kurumları için özel hükümler içeren önemli diğer yasal düzenlemeler ise; "Özel Finans Kurumları Birliği Statüsü"¹⁹ ve Özel Finans Kurumları'nda toplanan fonların güvence altına alınmasına ilişkin olarak Özel Finans Kurumları Birliği tarafından yayınlanan "Güvence Fonu Yönetmeliği"²⁰

YÜRÜRLÜKTE OLAN YASAL DÜZENLEMELER

Katılım Bankaları'nın öncüsü olan Özel Finans Kurumları'na ilişkin olarak kabul edilen yasal düzenlemelerin özünü, Özel Finans Kurumları'nın bankalardan farklı ve ayrı finans kuruluşları oldukları kabulü oluşturmaktaydı. Diğer bir ifade ile; Özel Finans Kurumları, Bankalar Kanunu'na tabi olmakla birlikte, bankalardan farklı bir şirket türü olarak "Özel Finans Kurumu" düzenlenmişti. Bu düzenleme biçimi, amaç ve nitelik olarak doğru olmakla birlikte; uygulamada bankalara ilişkin olsa da Özel Finans Kurumları için de geçerli olması gereken hatta olan bazı hükümler ve imkanlar, Özel Finans Kurumları'nın banka olmadıkları şeklindeki bi-

çimsel ve "lafzi" yorumlar nedeni ile Özel Finans Kurumları'na tanınmaktaki ve sonuçta bu durum; Özel Finans Kurumları'nın faaliyetlerini olumsuz etkilemekte ve çok ciddi sorunların oluşumuna neden olmaktadır.

Bankacılık mevzuatında Özel Finans Kurumları'na ilişkin olarak yer alan düzenlemelerin gerek biçim ve gerekse içerik olarak uygulamada oluşturduğu sorunlar, sözkonusu düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesine yönelik görüşlerin ortaya çıkması ve tartışmaların yapılması sonucunu doğurmuştur. Özel Finans Kurumları'nın Bankalar Kanunu'nun bir maddesinin bir fıkrası olarak düzenlenme biçiminin, Özel Finans Kurumları'nın önem ve etkinliği ile bağdaşmadığı, Özel Finans Kurumları'nın tüm yönleri ile düzenlenmediği, ayrıca; hangi bakımlardan banka olarak kabul edileceği veya edilmeyeceği yönündeki tereddütlerin giderilmesi bakımından, Özel Finans Kurumları'nın nitelikleri korunmak sureti ile yeni bir banka çeşidi olarak adlandırılarak tümü ile bankalara ilişkin mevzuat içinde düzenlenmesi ve ayrı durumlara göre ise özel olarak belirtilmesinin daha uygun olacağı, Özel Finans Kurumları'nın en belirgin niteliğinin mevduat bankalarından farklı olarak paraları, mevzuatta yer alan ifade ile fonları, "katılma" hakkı veren hesaplar yolu ile toplayabilmesi şeklindeki belirgin özelliğinin unvanlarında kullanılarak Özel Finans Kurumları'nın "Katılım Bankaları" olarak işlemlerinin ise "Katılım Bankacılığı" olarak belirlenmesinin birçok sorunu gidereceği yönündeki görüş ve öneriler ileri sürülmüştür.

Ülkemizin bankacılık ve finans sektörünün ihtiyacı yanında uluslararası kuruluşların önerisi doğrultusunda sektör ile ilgili olarak başlatılan yasal değişiklikler kapsamında olmak üzere kabul edilen, biçim ve içerik olarak oldukça ciddi değişiklikler ve yenilikler içeren Bankacılık Kanunu,²¹ bankalar dışındaki bazı mali ve finans kuruluşları yanında²², Özel Finans Kurumları hakkındaki düzenlemelere ilişkin olarak ileri sürülen eleştiri, görüş ve öneriler doğrultusunda oldukça ciddi ve kapsamlı düzenlemeler içermektedir

Bankacılık Kanunu'nun yaptığı en önemli değişiklik, mevduat bankası ile kalkınma ve yatırım bankası olarak nitelendirilen banka türlerine, "özel cari ve

katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar²³ şeklinde tanımladığı "Katılım Bankası"nı yeni bir banka türü olarak eklemesi olmuştur. Böylece; daha önce Özel Finans Kurumları unvanı ile kurulan ve faaliyette bulunan kuruluşların Katılım Bankası unvanı ile faaliyette bulunmalarına imkan tanınmıştır.²⁴ Nitekim, bu hükme dayalı olarak tüm Özel Finans Kurumları Katılım Bankası olarak faaliyetlerine devam etmektedirler.

Bankacılık Kanunu, Katılım Bankaları ile ilgili düzenlemeleri, yürürlükten kaldırılan 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda Özel Finans Kurumları için yer alan düzenlemelerin aksine olarak, özel bir maddede düzenleme yerine, Katılım Bankaları'nı genel olarak diğer bankalar ile paralel hükümlere tabi olacak şekilde düzenleme biçimini tercih etmiştir.

Kanun koyucu, Katılım Bankaları ile ilgili düzenlemeler yaparken, Katılım Bankaları'nın diğer banka türlerinden ayırıcı özellik ve niteliklerine dikkat etmiş, diğer bir anlatımla; "Özel Finans Kurumları'nın "müktesebatları" nitelik olarak korunmuş, hatta niteliklerine uygun daha kapsamlı düzenlemeler yapmıştır. Gerçekten de; hesap sahiplerine, önceden belirlenmiş bir getiri verilmesi garantisini içermeyen, kullandırılmalarından doğacak kâr veya zarara katılma sonucunu veren özel cari hesap ve katılma hesapları ile fon toplamaya (katılım fonu)²⁵ ve toplanan fonların, müşterilerin ihtiyaç duydukları taşınır veya taşınmaz mal veya hizmetlerin temininde kullandırılması²⁶ şeklindeki fon kullandırma yöntemleri aynen korunurken, aynı şekilde Katılım Bankaları'nın niteliklerine aykırı olması nedeni ile faiz ödeme yükümlülüğü getiren mevduat toplama yasağı²⁷, Katılım Bankaları için faiz oranlarının belirlenmemesi²⁸ sureti ile Katılım Bankaları'nın yapamayacağı işlemleri düzenlemiş, ayrıca, Katılım Bankaları'nın uyacakları meslek ilkeleri ve standartların belirlenmesi amacı ile sadece Katılım Bankaları'nın üye olabilecekleri Türkiye Katılım Bankaları Birliği'nin kurulması ve üye olunması zorunlu kılınmıştır.²⁹ Bu hükme dayalı olarak kurulan Türkiye Katılım Bankaları Birliği Statüsü yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.³⁰

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda gerçek kişiler adına Özel Finans Kurumları'nda açılan özel cari hesaplar ve katılma hesaplarındaki fonların oluşturulacak "Güvence Fonu"³¹ ile güvence altına alınması, Özel Finans Kurumlarının yine özel oluşturulacak "Tasfiye Kurulu" marifeti ile tasfiyesi³² yöntemleri yerine; diğer bankalara paralel düzenlemeler getirilerek, Katılım Bankaları'ndaki gerçek kişilere ait katılma fonlarının da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kapsamına alınması³³, denetimler ve alınacak önlemler (kısıtlamalar, faaliyet izninin kaldırılması, fona devir ve sair) tüm hususlarda³⁴ diğer bankalara uygulanacak esas ve usullere tabi olması kabul edilmiştir.

Bankacılık Kanunu gereği, yapılabir çok düzenleme (yönetmelik, tebliğ, karar gibi genel düzenleyici işlem) sözkonusu olup, bunlar yürürlüğe girinceye kadar, daha önce yapılmış düzenlemelerin Bankacılık Kanunu'na aykırı olmayan hükümlerin uygulanmasına devam edilecektir.³⁵

DİPNOTLAR:

1. 22.07.1983 Tarihli tarih ve 70 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname
2. KHK.m. 90
3. 16.12.1983 Tarih ve 83/7506 sayılı bu "Kararname" 19.12.1983 tarih ve 18256 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Bu Kararname, 21.03.1984 tarih ve 18348 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 15.03.1984 Tarih ve 84/7833 Sayılı Kararname ile değiştirilmiştir.
4. Bakanlar Kurulu Kararı m. 15
5. 25.02.1984 tarih ve 18323 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.
6. 11.01.1997 tarih ve 22874 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Özel Finans Kurumları'nın Şube Açma Esaslarına İlişkin Tebliği". Bu Tebliği 05.03.1998 tarihli ve 23277 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Tebliği ile değiştirilmiştir.
7. 11.01.1997 tarih ve 22874 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan "Sermaye Tabanı/Risk Ağırlıklı Varlıklar Ve Gayrinakdi Yükümlülükler Standart Rasyosu Tebliği
8. Özel Finans Kurumları Kurulması Hakkında 83/5506 Sayılı Kararname Eki Karara İlişkin Tebliğin 2.,5.,6.,16.17.19.,20. maddeler.
9. T.C. Merkez Bankası'nın, 21.03.1984 tarih ve 18348 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 1 Nolu Tebliği. Bu tebliğ 27.05.1992 tarih ve 21240 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2 Nolu Tebliği ile değiştirilmiştir.
10. 3182 sayılı Bankalar Kanunu m.96
11. 23.06.1999 tarih ve 23734 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 18.06.1999 tarih ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu
12. 29.05.2001 tarih ve 24416 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 12.05.2001 tarih ve 4672 sayılı Kanun
13. 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 20.maddenin 6.fıkrasının a) bendinin birinci paragrafı
14. Tasarruf mevduatı, bunların vadelere ayrılması, iflas halinde hak sahiplerinin durumu, tasarruf mevduatlarını geri alma haklarına ilişkin 10/2a,b,c; 10/3 madde hükmü, bankaların ticaret amacı ile gayrimenkul ve emtia alımı ve satımı yasağına ilişkin 12/2. madde hükmü, bankaların denetlenmesi sonucunda alınacak tedbirlerden özellikle Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun alacağı tedbirlere ilişkin 14/5,6,7 madde hükümleri, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna ilişkin 15. ve 16. maddelerin tüm hükümleri, şahsi sorumluluğa ait 17. madde hükümlerini tümü, Türkiye Bankalar Birliği'ne ilişkin 19.maddenin tüm hükümleri, mevduatı kabul etmeyen bankalara ilişkin 20/2. madde hükmü Özel Finans Kurumları'na uygulanmayacak Bankalar Kanunu hükümleri olarak kabul edilmiştir.
15. 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun amaç ve kapsamına ilişkin m. 1., tanımlara ilişkin m.2, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin m.3. vd., bankaların kuruluşları ve faaliyete geçme esaslarına ilişkin m.7. ve 8., bankaların teşkilat ve organlarına ilişkin m. 9, mevduat toplama usulüne ilişkin m.10/1, kredilere ilişkin m.11. ve 12(2 fıkra hariç), hesap ve kayıt düzenine ilişkin m. 13, denetimler sonucu alınacak tedbirlere ilişkin m. 14/1-4 , bankaların devir, birleşme ve tasfiyesine ilişkin m. 18, diğer hükümlere ilişkin m.20(2 fıkra hariç), idari, adli suç ve cezalar ile kovuşturma usulüne ilişkin m.21.,22.,23.,24 hükümlerinin Özel Finans Kurumları'na uygulanacak Bankalar Kanunu hükümleri olarak kabul edilmiştir.
16. 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun vermiş olduğu yetkiye dayalı olarak BDDK tarafından düzenlenen ve yayınlanan, Bankaların ve Özel Finans Kurumları'nın Kuruluş ve Faaliyet Esaslarına, Sermaye Yeterliliğine, İç Denetim Ve Risk Yönetimine, Ayrılacak Karşılıklara, Bankaların Birleşme Ve Devirlerine, Muhasebe İşlemlerine, Bağimsız Denetime ilişkin yönetmelik, genelge ve kararlar doğrunda bankalar ve Özel Finans Kurumları'nı ilgilendiren düzenlemeler olarak bankacılık mevzuatında yer almıştır.
17. Merkez Bankası, Vergi-Gümrük, Çek, İhale, Bütçe, Türk Parasını Koruma, İcra ve İflas, Hukuk Usulü gibi bir çok mevzuatta bankalar ve Özel Finans Kurumları hakkında hükümler yer almıştır.
18. 07.03.2002 tarih ve 24688 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan bu Yönetmelik, 31.12.2002 tarih ve 24980 sayılı Resmi Gazete ve 20.06.2003 tarih ve 25144 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan bu Yönetmelikler ile değiştirilmiştir.
19. 26.10.2001 tarih ve 24565 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 4.10.2001 tarih ve 2000/3138 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir.
20. 18.09.2002 tarih ve 24880 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.
21. 01.11.2005 tarih ve 25983 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 19.10.2005 tarih ve 5411 sayılı Kanun. Bu Kanun'un bazı maddeleri 14.03. 2006 tarih ve 26108 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 08.03.2006 tarih ve 5472 sayılı Kanun ile değiştirilmiş, 128/1 maddesini iptal etmiş ve yürütmesinin durdurulması kararı vermiştir.
22. Bankalar dışındaki bazı mali ve finans kuruluşlarına ilişkin hükümler de içeren Bankacılık Kanunu, farklı kurumlar hakkında da hükümler içermesi nedeni ile Bankalar Kanunu olarak anılması yerine, Kredi Kuruluşları Kanunu, Finansal Hizmetler Kanunu gibi farklı adlarla taslak olarak düzenlendikten sonra Bankacılık Kanunu olarak kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.
23. Bankacılık Kanunu'nun Tanımlar ve Kısaltmalar başlıklı 3. maddesinin "Katılım Bankası" tanımı
24. Bankacılık Kanunu'nun Geçici 3.maddesinin 3.fıkrası
25. Bankacılık Kanunu'nun Tanımlar başlıklı 3.maddesinin Tanımlar Özel cari hesap, Katılma hesabı ve Katılım Fonu
26. Bankacılık Kanunu'nun 48.maddesinin 2. fıkrasında yer alan "Katılım Bankaları'nın taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kâr ve zarar ortaklığı yatırımları, taşınmaz, ekipman veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaiklin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlar" şeklindeki düzenlemesi ile diğer bankalar için yasak olan gayrimenkul ve emtia üzerine işlem yapmanın Katılım Bankaları için finansman sağlamak amaçlı olarak yasak olmadığını kabul eden m.57/3
27. Bankacılık Kanunu, m.4/son, Katılım Bankaları'nın mevduat toplama faaliyetinde bulunamayacağı kabul etmektedir.
28. Bankacılık Kanunu, m.14 gereği Bakanlar Kurulu'nun faiz oranlarını sadece mevduat bankalarının uygulayacakları faiz oranlarını belirlemesi gibi.
29. Bankacılık Kanunu,m.79-81
30. Türkiye Katılım Bankaları Birliği Statüsü'nün yürürlüğe girmesine ilişkin Bakanlar Kurulunun 03.02.2006 tarihli 2006/10018 Karar sayılı kararı ve ekli statü 28.02.2006 tarih ve 26094 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmıştır.
31. 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 20.maddesinin 6.fıkrasının b) bendinin son alt bendi ile c) bendi gereği kurulan Güvence Fonu ve hükümler gereği Özel Finans Kurumları Birliği tarafından yayınlan 18.09.2002 tarih ve 24880 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Güvence Fonu Yönetmeliği
32. 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 20.maddesinin 6.fıkrasının d) bendi
33. Bankacılık Kanunu, m.63/1
34. Bankacılık Kanunu , m.65 vd.
35. Bankacılık Kanunu, Geçici Madde 1

* Hukuk Başmüşaviri

Dalgalı Sularda Ekonomi

İç istikrara gelince burada da iki unsuru göz önünde tutmak gerekiyor. Bunlardan ilki, ekonominin bu sürece tepkisi. Henüz içeride tasarruf sahipleri ve yatırımcıların Türk Lirası'ndan dövize geçmediğini görüyoruz. Bu müspet bir işaret. Yine bu çerçevede artan kurların cari dengeyi rahatlatacağı tahmin ediliyor.

MELİKŞAH UTKU*

Kıştan henüz çıkmış ekonomimizin baharında tam da dallar çiçek açmışken, Mayıs ayında geç bir kocakarı fırtınasına yakalandı meyve verecek diye beklediğimiz ağaçlar. Mayıs ayı içinde art arda gelen dalgalar, döviz kurunu % 18'in üzerinde fırlatmış, düştüğü için sevinilen faiz oranlarını birkaç puan yukarı çekmiş ve en nihayet enflasyon oranları da, aynı gerekçe ile olmasa da aynı dönemde, ciddi oranda arttı. İlk iki dalganın ardından küçük toparlanmalar, ardından artçı dalgalarla gelen daha küçük çaplı hareketlenmeler, sonra yeniden durulmalar derken ilk dalganın üzerinden bir ay geçmiş olmasına rağmen ufukta hâlâ net bir dengeye ulaşılmadığı anlaşılıyor.

Öncelikle neler olduğunu çok iyi anlamamız gerekiyor. İçeride laiklik ve Danıştay'a yapılan menfur saldırı mı tetikledi bu süreci? Yoksa "elimizde olmayan gerekçelerle yayınımıza ara" mı verdik? Komplocu sıcak paracıların mı oyununa geldik, yoksa biz ettik de biz mi bulduk? Enflasyonun Nisan ayında kardelen çiçeği gibi yattığı yerden başını kaldırması mıydı her şeyin sebebi, cari açık mı gelip nihayet çattı kapımıza?

Bu satırların yazıldığı dakikalarda İMKB 100 endeksi, 32 bin direnci denen psikolojik sınırı yukarıdan aşağıya doğru zorlamaktaydı. Oysa aynı endeks Mart başında 48 bini hedefleyerek doludizgin yukarı tırmanıyordu. Öte yandan son bir yıldır 1 lira 35 kuruşun üzerine çıkıp çıkmamakta kararsız kalan dolar, ilk dalganın ardından 1,45 lirayı benimser gibi görünmüş, ama ikinci dalga ile 1,52'ye kadar çıktıktan sonra 1,50'ye geri dönmüştü. Şu sıralarda ise ABD'den gelen faiz artırımı sinyalleri ile yenden 1,62 sınırını zorladıktan sonra 1,60 civarına oturma konusunda tereddüt ediyor. Tüm bunlar daha bir gün önce AB ile ilk faslın kapandığı ve müzakere sürecinin resmen başladığı yönündeki müspet haberlere rağmen yaşıyordu. Grafiklerde bir

yukarı, bir aşağı seyreden çizgilerin bundan sonra durulup durulmayacağı zaman gösterecek. Ancak yine de genel beklenti bundan sonra tüm fiyatların yeni bir platforma oturacağı yönünde.

Bu beklenti, aslında sağlam temellere oturuyor. Nisan ve Mayıs ayları enflasyonu yüksek çıkmış ve kamu harcamaları yılın ilk üç ayında tahminlerin üzerinde gerçekleşmiş olsa bile, cari açık hâlihazırdaki en ciddi tehdit olarak ekonominin üzerinde sallanan Demokles'in kılıcı olarak dursa dahi, yüksek büyüme performansına rağmen işsizlik ve bölgesel eşitsizlik yaygın ve müzmin bir sorun olarak devam ediyor olsa da, bugünün Türkiye'sinde temel ekonomik dengeler sıhhatli gözüküyor.

Gerçekten de Mayıs ayı enflasyon verileri rahatsız edici bir sürecin işaretlerini veriyordu sanki. Ancak şu da bir gerçek ki, 2006 yılının enflasyon hedefi, hedefin belirlendiği dönemdeki veriler ışığında dahi oldukça iddialıydı. Zira Türkiye'de enflasyon sürecini belirleyen beklentilerin kırılması ve döviz kurlarından enflasyona geçişkenlik gibi unsurlarda önemli bir mesafe alınmışsa da, enflasyonun tek haneli oranlara gerile-

mesiyile birlikte diğer etkenlerin ön plana çıkmaya başladığı görülmektedir. Kâr marjlarının tampon olarak görev imkânı kalmamış, aşağıya doğru fiyat katılığı belirginleşmeye başlamıştı. Dahası uluslararası konjonktürde ciddi dengesizliklerin olduğuna dair sinyaller de geliyordu. Bu şartlar altında daha yüksek bir hedef, hem topluma açıklanabilir, hem de şimdilerde ekonomi yönetiminin işini kolaylaştırırdı.

Enflasyonda fiyat katılığı ve maliyet unsuru Nisan ayında da kendini göstermişti. Mayıs ayı bu dinamiklerin üzerine iki etkiyi daha ekledi; döviz kurlarındaki artış ve beklentiler. Döviz kurlarındaki artışın fiyatlara yansımaları, normalde daha uzun bir süre alır. Ancak şunu da gayet iyi biliyoruz ki, dalgalanmaların başlamasıyla birlikte birçok şirket ya "bekle, gör" politikası güdüp fiyat açıklamaz olmuş ya da öngörülemeyen riskleri sınırlandıracak ölçüde yüksek fiyatlar ilan etmişti. Sonuç itibarıyla Mayıs ayında reel ekonomideki işlem hacminde önemli ölçüde bir daralma yaşandığını tahmin edebiliriz. Her halükârda oluşan fiyat artışlarının kalıcı olup olmadığını öngörmek şimdiden mümkün değil.

Enflasyondan tedirgin olduğu açıkça belli olan Merkez Bankası,

olağanüstü topladığı Para Politikası Kurulu ile faiz oranlarını 1,75 puan arttırdı. Çok ciddi bir tepki bu. Kimileri bu hareketi, Merkez Bankası'nın bağımsızlığını vurgulaması olarak değerlendirirken, bir kısım yatırımcı bu hareketin aslında bir panik emaresi olduğunu öne sürdü. Her halükârda Merkez Bankası'nın amacının enflasyonda menfi beklentileri kır-

mak olduğunu tahmin edebiliriz.

Bu arada kamu harcamalarının kontrol altına alınacağı da ifade edildi. Burada da, bugüne dek gösterilen performans ortalama, karar alıcı için muazzam olduğundan dolayı bu kesim çok da önemsemiyor küçük sapmaları. Kaldı ki, Mayıs ayı içinde bütçe fazla bile verdi. Bütçe disiplininin kaybolduğu iddiaları, büyük ölçüde gerçeği yansıtmayan bir iddia.

Diğer sorunlar ise zaten uzunca bir müddettir devam ediyor ve bunların hallinin ortodoks politikalarla değil, ancak yapısal reformlarla mümkün olduğu artık iyice anlaşılabilir durumda. Dalgalanmalar sayesinde kurların bir miktar artması ve sıcak paranın ateşinin bir miktar alınmış olması ise,

ekonomi içindeki basıncı hafifleterek aslında herkesin "bir şekilde olsa da rahatlasak" dediği türden bir düzeltmeyi temin etmiş oldu. Netice itibarıyla bugünün Türkiye'si, kamu borçluluk seviyesi, kur rejimi ve rezervleriyle geçmişine nispetle krizlere çok daha dayanıklı.

Tüm bunlara rağmen dalgalanmaların kısa bir müddet içinde dengeye oturacağı beklentisinin gerçekleşmesi, iki alanda yaşanacak gelişmelere bağlı: Dış piyasalar ve iç istikrar.

Dış piyasalar önemli, çünkü esas itibarıyla dalgalanmanın sebebi uluslararası sermaye hareketleri. Her şeyden önce uluslararası ticarete küresel dengesizlikler tedirgin edici boyutlara ulaşmış durumda. Bir taraftan ABD'nin bütçe ve cari dengesinde artık muazzam boyutlara ulaşmış olan çifte açığı, diğer yanda başta petrol üretici ülkeler ve Çin olmak üzere pek çok ülkede oluşan devasa cari fazlalar, kurlar ve faizler üzerinde hatırı sayılır baskılar oluşturuyor. Öte yandan enerji, hammadde ve varlık fiyatlarındaki aşırı artışlara rağmen düşük sayılabilecek bir küresel enflasyon ortamında tesis edilen büyüme sürecinin ne ölçüde sağlıklı ve sürdürülebilir olduğuna yönelik şüpheler dillendiriliyor bir müddettir. OECD ve IMF gibi kuruluşların son zamanlarda sıklıkla telaffuz ettikleri bu dengesizlikler, uluslararası likiditeyi giderek daha oynak bir zemine taşıyor.

Türkiye'de dalgalanmanın yaşandığı günlerde uluslararası piyasalar günlük güneşlik değildi. Sözgelimi, New York borsası Mayıs başından beri devamlı bir düşüş sergiliyor. Aynı süreç Avrupa'dan Asya'ya, Latin Amerika'dan son zamanların gözde boğa piyasalarından olan Körfez'e kadar hemen tüm piyasaları etkisine almış durumda. Türkiye'de ikinci dalgalanma yaşanmadan hemen önce Hindistan borsası ani düşüşler sebebiyle geçici olarak kapatılmış idi. CNN'in haberine göre polis olası intihar olaylarını önlemek için harekete geçmişti Delhi sokaklarında.

Üstelik benzer bir durum meta borsalarında da yaşanıyor. Mayıs başında 75 doların üzerini zorlayan petrol fiyatları, Mayıs ayının iki haftası içinde 5 dolar geriledi. Son bir yıl içinde neredeyse dört katına çıkan bakır ise aynı dönemde yüzde 20'ye yakın değer kaybetti. Aynı durum son yılların gözde yatırım aracı altın için de geçerli. Para borsalardan, meta piyasalarından ve bugüne dek prim yapmış olan gayrimenkul gibi varlıklardan kaçıyor, artan faizler sebebiyle bono ve tahvillere yöneliyor. Oluşan likiditeyi kontrol etmekte zorlanıyor başta FED olmak üzere merkez bankaları.

Türkiye'yi bu dalgadan muaf tutamıyoruz. Dalgalanmalarla birlikte Türkiye'den önemli bir miktar sermaye çekildi yabancılar tarafından, son zamanlarda elde ettikleri kazanımlardan vazgeçerek üstelik. Dışarıdaki hareketliliğin ne kadar devam edeceğini takdir edemiyoruz. Tabiiyle sürecin ülkemiz ekonomisini ne ölçüde etkileyeceğini de.

İç istikrara gelince burada da iki unsuru göz önünde tutmak gerekiyor. Bunlardan ilki, ekonominin bu sürece tepkisi. Henüz içeride tasarruf sahipleri ve yatırımcıların Türk Lirası'ndan dövize geçmediğini görüyoruz. Bu müspet bir işaret. Yine bu çerçevede artan kurların cari dengeyi rahatlatacağı tahmin ediliyor. Bu durum, ancak dış talebin eskisi gibi devam edeceği varsayımı geçerliliği-

ni sürdürür, enflasyon da dizgin altında tutulabilirse gerçeklik kazanacak. Nihayet reel kesimin kısa döviz pozisyonu, artan kurlar karşısında en zayıf halkayı oluşturuyor.

İçerideki ikinci sıkıntı, dalgalanmanın siyasi bir gerginlik ortamı ile aynı vakte denk düşmesi. Laiklik tartışmaları, Sezer'in sosyal güvenlik yasasını veto etmesi, ardından Danıştay saldırısı gibi gelişmeler tabii olarak piyasaların tepkilerini de şekillendiriyor. Nihayetinde piyasa siyasetten etkileniyor, piyasalardaki gelişmeler de siyasete malzeme yapıyor. Burada ülkeyi kısır ve giderek kötüleşen bir döngüye sokmak, en ılımlı tabirle gaflet olur.

Şu ana kadar dalgalanmalar ekonomi yönetimince iyi yönetildi. Mer-

kez Bankası, tüm baskılara rağmen döviz satmadı. Bu adım bir taraftan rezervlerin erimesini engellerken diğer yandan serbest piyasaya olan güveni arttırdı. IMF ile üçüncü ve dördüncü gözden geçirmeler bir arada tamamlandı. Önümüzdeki dönemde hükümetin ekonomi politikalarında, yapısal meselelere biraz daha eğilmek dışında, ciddi bir değişiklik yapmasını beklememek gerek. Bilakis gevşeme gösteren kimi alanlarda daha sıkı tedbirlerin alındığına şahit olabiliriz.

Fırtınayı atlatabilirsek, ülke ekonomisinin önümüzdeki aylara çok daha sağlam gireceğine inanıyoruz. n

* Başekonomist

el-fakir el-hakir Sinan

Niyetini, “mühründe “el-fakir el-hakir Sinan” ibaresini kullanarak anlatan bu büyük dehanın geçmişte kalmış eşsiz başarılarının özüne ulaşmak...” cümlesiyle ifadelendiren Turgut Cansever, bu ağır cümlelerin üstesinden nasıl kalkılacağına işaretini oldukça yalın ve mütevazı bir ön kabulde veriyor bizlere “niyet her şeyin başıdır...”

YUSUF ARMAĞAN*

Tolstoy, “İnsanın bir zamanlar yaşamış olduğu duyguyu, kendinde canlandırdıktan sonra, aynı duyguyu başkalarının da hissedebilmesi için hareket, ses, çizgi, renk, veya sözcüklerle belirlenen biçimlerle ifade etme ihtiyacından sanat ortaya çıkmıştır” derken Turgut Cansever çalışmasında Sinan’daki sanat anlayışını şu cümlelerle dillendiriyor: “...Sinan’ın mensubu bulunduğu İslâmiyetin biçimlendirdiği derunî seziler, bilgi ve tecrübelerin birleşimi olarak önyargılarından arınmış bir sürecin sonucunda tasarımlarına yansımıştır.” Bu iki yaklaşımdan yola çıkacak olursak eğer, Sinan’ın içerisinde bulunduğu hâlin ne olduğunu görebilmek için eserlerine bakmak gerektiğini söyleyebiliriz. Eserleri O’nu söyler bize. O, günlük ve sıradan bir yaşamın dar sınırları içerisinde eserleri ile sıyrılırken, aynı zamanda bizim yaşamımız daraltan alanlarından ve anlarından kaçarak sığınabileceğimiz mekanları birkaç yüzyıl öncesinden tasarlamış oluyordu. İslâm’ın şekil verdiği sezgi, bilgi ve tecrübelerin ortaya çıkarmış olduğu **mekanların** bugün bizlere nasıl **imkânlar** ortaya çıkardığının ipuçlarına ulaşmak, **Turgut Cansever**’in Mimar Sinan isimli eseri ile mümkün hale geliyor. “**Mekan imkân doğurur**” ya da “**mekan imkân doğurursa mekandır**” halinde kalıplaşan

cümlelerin neye karşılık geldiğinin adı oluveriyor Mimar Sinan.

İslâm Mimarisi Üzerine Düşünceler bölümü genel anlamda İslâm kültürünün esasını teşkil eden “**tevhid**” kavramı etrafında şekilleniyor. Genelde İslâm’ın kültür tarihi, özeldense İslâm mimarisi üzerine Batılı araştırmacılar tarafından yapılan araştırmaların ve geliştirilen teorilerin “tevhid” kavramından yoksun olarak ele alınmakta olduğu gerçeğinin bugünün İslâm dünyası için de örneklik teşkil ettiğini ifade eden Cansever, Kur’an-ı Kerim’de yer alan “**Allah’ın mescidlerini, yalnızca Allah’a ve ahiret gününe iman eden, namazı doğru kılan, zekatı veren, ve Al-**

lah’tan başkasından korkmayanlar imar edebilirler. İşte, hidayete erenlerden oldukları umulanlar bunlardır.” (Tevbe Suresi 9/18) ayetinden hareketle iman/amel (inanç ve uygulama) ve dolayısıyla konu bağlamında İslâm akidesi ile İslâm mimarisi arasındaki zorunlu ve olmazsa olmaz ilişkinin İslâm mimarisinin esasını oluşturduğuna dikkat çekiyor. II. Bölümde mimari nedir, mimaride malzeme, mekan organizasyonu, inançların rolü, üslup ve varlık münasebeti, kutsal sanat, İslâm mimarisi, İslâm evine dair, İslâm Mimarisinde İklimin Değerlendirilmesi, İnsan ve İslâm Mimarisi, haller, makamlar ve mimari tezahürler, üslup meseleleri, çağdaş durum, dünyadaki durum, modernizm karşısında İslâm mimarisi, tevhid ve açık mekan, Hıristiyan duyarlılığı ve immateryalizm, barok ve İslâm mimarileri, tevhidin kaybedilmesinin sonuçları isimli başlıklarla sunulan içerik, İslâm mimarisine Turgut Cansever’in engin sezgi, bilgi ve tecrübeleri vasıtasıyla bakabilmeye dair eşsiz bir zemin hazırlıyor.

İslâm Mimarlık Eserlerine Genel Bakış kitabın III. bölümü olarak karşılıyor bizi. İlk örnek olarak sunulan Hz. Peygamber’in mescid olarak kullanılmış olan evinin özellikleri ve planı ile karşılanmak özellikle Efendimiz’in karikatürize edildiği bir dönemde ayrı bir haz bırakıyor dimağımızda. Bu mescidden başlayan yolculu-

ğün 14 asır boyunca Batıya ve Kuzey Afrika kıyılarından, Balkanlar'a, Akdeniz havzasından, Ortadoğu'ya, Hindistan'dan Malezya'ya kadar ulaştığı tüm sınırlarda var olmayı başarabilen İslâm mimarisinin, yerel çözümlerle de bütünleşerek abidevî mimari eserleri ve bu eserlerin zenginleştirdiği İslâm şehirlerini vücuda getirdiğini ifade eden Turgut Cansever, bu dönemin son iki asırda büyük ölçüde bütünlüğünü yitirdiğini ve tahribata uğradığını üzülen dile getiriyor. Dört Halife dönemi, Abbasiler, Fatimiler, Endülüs Emevîleri, Gazneliler, Büyük Selçuklular, Anadolu Selçukluları, Anadolu Beylikleri, İlhanlılar, Mısır Memlûk, İran Safevî, Osmanlı, Hint-Babür, Kuzey Afrika mimari tarzları örnekleri ile birlikte anılıyor. Bu bölümde kronolojik olarak sunulan ve dönüm noktası olarak kabul edilebilecek eserlerden Şam Emevî Camii, Keyruvan Camii, Kurtuba Ulu Camii, İsfahan Ulu Camii, Delhi Kuvvetü'l İslâm Camii ve onun muhteşem minaresi Kutub Minar, Konya Alaaddin Camii, Erzurum Çifte Minareli Cami, Olcaytu Hudabende Türbesi, Elhamra Sarayı ve bahçe mimarlığı alanında Cennetü'l Arif dikkat çekiyor.

Kanaatimce kitabın en önemli bölümlerinden birisi olarak göze çarpan bölüm Mimar Sinan'ın Dayandığı Osmanlı Mimarlık Birikimi bölümüdür. Söğüt, Bilecik, İznik, Osmanlı'nın başkentliğini yapmış Bursa, Edirne ve İstanbul'da ortaya konulmuş 16. asır evveline ait mimari şaheserlerden verilen örnekler vasıtasıyla Mimar Sinan'ın nasıl bir mimari altyapı üzerine eserlerini bina ettiği gözler önüne seriliyor. Örnek olarak seçilen ve detay fotoğraflarıyla sunulan eserlerden bazı örnekleri şu şekilde sıralayabiliriz; Bilecik Orhan Gazi Camii, İznik Nilüfer Hatun İmaret, Bursa Ulu Camii, Yıldırım Camii, Yeşil Camii, Edirne Eski Camii, İstanbul Bayezid Camii ve Yavuz Sultan Selim Camii. Bu bölüme ilişkin olarak müellif şunları söylüyor okura: **"Hayatını, İslâmî inanç temeline dayanan sanat üslubunun imkânları içinde eserler üretmeye, ürettiklerine yenilikler eklemeye ve**

farklı çözümlerle yapıların dış dünya ile ilişki kurma biçimlerini zenginleştirmek için araştırmalar yapmaya adanmış Mimar Sinan, daha önce vücuda getirilmiş eserleri din ve ırk farkı gözetmeden, önyargılardan uzak bir tavırla inceleyerek, kazandığı birikimini 16. asrın çağ ruhu içerisinde sanatını tanımlamak amacıyla kullanmıştır."

Üç padişahın (Kanuni Sultan Süleyman, Sultan II. Selim ve Sultan III. Murad) saltanatları sırasında eserlerini veren Mimar Sinan'ın sanatsal ve mimarî anlamda belli başlı eserlerinin ele alındığı ve mimarlık seyrine esas teşkil eden satırbaşlarına rastladığımız bölümler; mimarlık, tezyinat, kültürel anlamda ve döneminin sanat dalları bağlamında Mimar Sinan'ın mantalitesinin ele alındığı, **Mimar Sinan'ın Çağı (V)**, Haseki Hürrem Sultan Külliyesi, Barbaros Hayrettin Paşa ve Üsküdar Mihrimah Sultan Külliyesi özelinde ele alınan **İlk Eserleri (VI)**, **Şehzade Mehmed Külliyesi (VII)**, **Süleymaniye Külliyesi (VIII)**, Edirnekapı Mihrimah Sultan Külliyesi, Lüleburgaz Sokulu Mehmet Paşa Külliyesi, Hadim İbrahim Paşa Camii, Sinan Paşa Camii, Haseki Hürrem Sultan Hamamı, Rüstem Paşa Camii, Zal Mahmud Paşa Külliyesi, Büyükçekmece Köprüsü, Sokulu Mehmet Paşa Mescidi ve Ker-

vansarayı ve Mağlova Su Kemerini örneklerinden yola çıkılarak hazırlanan **Şehzade ve Süleymaniye'den Selimiye'ye (IX)**, **Edirne Selimiye Camii (X)**, Ayasofya Minareleri, Kadirga Sokulu Mehmet Paşa Camii, Azapkapı Sokulu Mehmet Paşa Camii, Piyale Paşa Camii, Kılıç Ali Paşa Camii ve Üsküdar Şemsi Paşa Külliyesi ile oluşan **Mimar Sinan'ın Son Dönem Eserleri (XI)** ve **Mimar Sinan'ın Mimarlık Mirası (XII)** bölümlerinden oluşmaktadır. Bu bölümlerin oldukça emek sarfedilerek hazırlanan, adı geçen eserlerin mimarî özelliklerini ve detaylarını yansıtmak maksadına binaen farklı açılardan ele alınmış fotoğraflarla bezenmiş olduğunu müşahade ediyoruz.

Turgut Cansever'in Mimar Sinan isimli çalışmasının redaksiyon çalışmalarını gelenek, şehir, tarih yazılardan tanıdığımız gazeteci/yazar **Mustafa Armağan** yürütmüş. Kitabın fotoğraf ve tasarımı **Emine ve Mehmet Öğün**'e ait. **Nurettin Özlük**'ün teknik danışmanlığında yürütülen çalışmanın mizanpajını **Zübeyir Çiççi**, çizimlerini **Emre İşlek** üstlenmiş. n

* Bireysel Bankacılık Müdürlüğü, İl Müdür

TURGUT CANSEVER

İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Mimarlık Bölümü'nü bitirdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde, sanat tarihi doktorasını tamamladı. 1960'da doçent unvanını aldı.

Üç kez Ağa Han Mimarlık Ödülü kazandı. Mekke Üniversitesi eğitim programının hazırlanmasında danışman olarak çalıştı, ayrıca Ağa Han Mimarlık Ödülü için büyük jüri üyesi seçildi.

Diğer Eserleri: *Osmanlı ve Selçuklu Mimarisinde Sütun Başlıkları, Doktora Tezi, 1949; Modern Mimarinin Sorunları, Doçentlik Tezi, 1960; Düşünceler ve Mimarî, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1981; Şehir ve Mimarî, Ağaç Yayıncılık, 1992; Ev ve Şehir, İnsan Yayınları, 1994; Kubbeyi Yere Koymamak, İz Yayıncılık, 1997; İstanbul'u Anlamak, İz Yayıncılık, 1998; ayrıca birçok yabancı ve yerli mimarlık dergisinde makaleleri yayımlandı.*

Turgut Canveser ile Mimar Sinan Üzerine

Güzel sanatlar içinde etkisi en kapsamlı olanı şüphesiz mimarlıktır. Edebiyat eseri, okuyucuları; müzik, dinleyicileri; resim, heykel, tiyatro, dans ve sinema, izleyicileri etkiler ve bütün bunlarla ilişki kurmak da, ilişkiyi koparmak da çoğu kez isteğe bağlıdır. Oysa medenî insan, öteden beri mimarî eserle ister istemez iç içedir. Mimarlığın; din, siyaset, bilim ve ekonomi gibi temel toplumsal kurumlarla ilgisi de, öteki sanatlara oranla daha yoğun ve sıklıdır. Modern Batı uygarlığının getirdiği pek çok şey gibi, mimarî de sorgulanmaya muhtaçtır. Ülkemizin seçkin ve bilge mimarlarından Turgut Cansever ile yaptığımız bu söyleşinin bu sorgulamaya değerli bir katkı olacağını umuyoruz.

RÖPORTAJ: ALIŞAN DEMİRCİ*

Mimar Sinan'ın eserlerinin tabii ve mimari çevre ile uyumuna özellikle dikkat çekiyorsunuz. Bu açıdan bakıldığında, modern şehirlerin durumu, hiç de iç açıcı değil. Mimari uyumsuzluğun, çirkinliğin bize mahsus tezahürleri hakkında neler düşünüyorsunuz?

Mimar Sinan'ın çevreyle uyuma gösterdiği özen yaşadığı çağ kültürünün olduğu kadar geçmişin de bir yansımasıdır. Yüksek seviyede bir çevre bilincinin mevcut olmadığı durumda zaten gerçek bir mimarlık sa-

natinin vücut bulması düşünülemez; tarih boyunca da hiç mümkün olmamıştır.

Bir abidenin çevresi ile ilişkisinin iki zaman boyutu vardır. Bunlardan birincisi güncel çevre şartlarını, ikincisi ise geleceği içerir. Eserin tasarımını etkileyen, belirleyen verilerle, o çevreye yapının katılımı neticesinde ileride vücuda getirilecek mimari oluşumların bu yapıdan nasıl etkileneceği gibi hususlar birlikte değerlendirilir.

Günümüzde, büyük abidelerin çevresindeki yeni mimari girişimler,

bu kültür varlıklarını gerektiğince anlayarak biçimlendirilmemektedir. Modernitenin yarattığı duyarsızlık sonucunda şehirlerde vahşi seviyesizlik ortamları oluşmuştur. Ülkemiz, insanlık tarihinin çok özel sivil mimari dokularından oluşan ve çeşitli ölçekteki abideler ile bir kere daha tezyin edilen 'güzel' şehirlere sahipti. Ancak, kültürel birikimden yoksun mühendislerin birbirlerine dik yollar çizerek oluşturdukları gridlerle bu kültür dokuları vahşice tahrip edilmiştir. Ayrıca, hiçbir mantıklı temeli olmayan, çoğunlukla gayrimeşru spekülâtif amaçlarla alınan, yapılaşma yoğunluğunu artırma kararları, son bir asırlık şehirleşme sürecimizi, kültürel bir seviyesizlik ve toplumsal ahlaki çöküntü bataklığına saptırmıştır. Bu kültürel ve sosyolojik kirlilik şehirlerimizin her noktasında kendisini açıkça göstermektedir.

Sanayi devriminden sonra makinelerin, motorlu taşıtların hayatımıza girişi, mimarlık anlayışını da değiştirdi. Teknolojik gelişmelerin yol açtığı mimarînin olumlu ve olumsuz yönleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Amerikalı sosyolog L. Mumford, 1946 yılında "şehirlerimizde bundan

30 yıl evvel yürüyerek 20 dakikada, at arabası ile 10 dakikada gidebildiğimiz yerlere şimdi saatte 150 mil hız yapan motorlu araçlar ile yaklaşık bir saatte gidebiliyoruz,” diye yazmaktaydı. Mumford, çözüme araçlar ile değil insana göre şehir tasarımı sistematiği ile ulaşılabileceğini ifade etmekteydi.

Dünyadaki gelişmelerden pek fazla da haberdar olmayan teknokratlar ve politikacıların şehirlerimizdeki çöküşün esas mesebbibi oldukları aşikardır.

“Ümmetimin zevali kötü alimler ile kötü emirlerden olacaktır”, şeklindeki peygamber hikmetinin doğruluğunu yaşamakta olduğumuz trajedi ile hergün tekrar ve tekrar görüyoruz.

Şehir hakkında doğru bilgilere sahip olmayan politikacılar, şehre zarar verecek sloganlarla halkı şartlandırarak iktidara geldiklerinde Hz. Peygamberimiz’in “Hükümdarın iyisi alimin ayağına giden, alimin kötüsü hükümdarın ayağına gidendir”, şeklindeki Hadis-i Şerif’inin tam tersine, bu evrensel doğruyu çiğneyen bir tavır içerisinde tayin ettikleri emir-kulu teknisyenlerin bilgisizce aldıkları kararlar ile şehirlerimizi tahrip etmekte, çocuklarımızın geleceğini kartarmaktadırlar.

Eğer, İstanbul’u çok merkezli bir metropol olarak planlamazsanız, 10 köprü ve 3 tüp geçit inşa etseniz de; yüzlerce kilometre uzunluğunda 4 şeritli, insanlık dışı tünel yollar açsanız da ulaşım sorununu çözemezsiniz. Sadece, İstanbul gibi bir nadide şehri tahrip ettiğinizle kalırsınız.

Çok katlı yapılar ve toplu konut uygulamaları; asgarî barınma ihtiyaçlarını karşılamının ötesine geçerek bireylerin, ailelerin, çocukların bütün dinlenme, eğlenme, spor ve sanat ihtiyaçlarını karşılayacak bir zenginliğe kavuşturulabilir mi? Dünyada bu yönde arayış ve uygulamalar var mı?

İstanbul’da yapılan Habitat Konferansı’nda, önümüzdeki yarım asırlık dönemde meydana gelecek büyük nü-

fus artışıyla bugün 6 milyar olan dünya nüfusunun 10 milyara ulaşacağı, şehir nüfusunun ise 8 milyar olacağı şeklindeki demografik bulgular çerçevesinde, Türkiye’de de 40 sene içinde şehirlerde takriben 60-75 milyon insan için konut inşa etmek mecburiyeti ile

karşı karşıya kalacağımız hususu ortaya konmuş bulunmaktadır.

Konutun, yapıyı oluşturan bütün parçaların sanayi tarafından üretilip, müstakbel kullanıcının da katılımıyla hafif parçalar ile gerçekleştirilen bir montaj ameliyesi ile elde edilmesi

halinde, böylesi önemli bir meselenin çözümünün sağlanabileceği Habitat Konferansı’nda ortaya konmuştu.

Benzer bir konut üretim sürecine ait geleneksel yaklaşım ve yapı teknolojisi ile meydana gelmiş tarihi şehirlerimizi yok ederek, bu teknikler yerine Batı Avrupa’nın sömürgeci ülkelerinin sömürgelerinden temin ettikleri paralarla bir israf ekonomisinin ürünü olarak iki asır boyunca uyguladıkları konut üretim tekniklerini Türkiye’ye gelişme adına ithal ettik.

Az yoğun villa yerleşmelerinin pahalı altyapı harcamaları, çok katlı binaların yapı teknolojilerinden doğan maliyet yüksekliklerinden kaynaklanan israfın devam ettirilmesine kesin olarak imkân olmayacaktır. Bu pahalı ve israfa yol açan uygulamada ısrar edildiği sürece toplumun geniş kesimleri sefalet mahallelerinde yaşamaya mahkum kalacaktır. Bu felaketli durumun bertaraf edilmesi ancak, 1930’lu yıllara kadar varlığını sürdürmüş olan Osmanlı yoğun-ufkî şehirleşme yaklaşımının ve konut üretiminin sanayileşme yolu ve hâyata geçirilmesi ile başarılabilir.

Ayrıca, iki asırdır apartmanlarda yaşayan Fransız şehir halkının 1965 yılında yapılan bir ankette % 68’inin bir iki katlı bahçeli evlerde oturmayı istemeleri, halkının büyük kısmının apartman hayatına alışmış olduğu zannedilen bir ülkede dahi böyle bir tercihi ortaya koymaları neticesinde bu ülkenin konut politikalarının gözden geçirilmesine yol açmıştır.

Diğer taraftan, 50 sene evveline kadar bir iki katlı evlerden oluşan şehirlere sahip ülkemizde şehir halkının tercihlerini anlamak için 1980-83 yılları arasında yapılan bir araştırma Türkiye şehir halkının % 83’ünün 1-2 katlı evlerde oturmayı tercih ettiğini ortaya çıkarmıştır. Müteahhitlik firmalarının kâr alanı olarak geliştirilmekte olan çok katlı yapılar üretmek; bir yerden sonra hem halkın talebine karşı bir girişim olmak sebebi ile hem de iktisadî, teknolojik, doğal sebeplerle, meselâ depremin sebep olacağı yıkımlarla imkânsız hâle gelecektir.

Türkiye'nin 75 milyon insanını 1-2 katlı evlerle, Bursa ve İstanbul'un eski şehir dokuları gibi yerleştirmek için gerekli olacak arazi, yalnızca 7500 km²'dir. Bugün ormana tescilli arazi içinde 220.000 km²'si üzerinde hiç ağaç olmayan, yani gerçekte orman olmayan arazi durumundadır. Görüldüğü gibi Türk insanı için çok katlı konut üretmeyi gerekli kılacak arazi sorunu yoktur.

Yaşlıların, çocukların bahçeden tabiattan kopartılmasına sebep olan, komşuluk ilişkilerini yok eden çok katlı apartmanları şehir halkının da tercih etmediği gerçeği göz önünde tutularak, apartmanlaşma yolu ile içine düşülen ve giderek derinleşen sorunların aşılması için ufki yoğun yerleşmelerin gerçekleştirilmesi bir zarurettir.

Bir beldenin mimarî çehresinin oluşmasında devlet ve belediye gibi resmî düzenleyiciler mi, halkın eğilim ve istekleri mi daha belirleyici olmuştur? Yoksa, bunların üstünde ve ötesinde din, uygarlık gibi daha kuşatıcı bir etkenden mi söz etmeliyiz?

Dinin ve tasavvufî eğitimin Türk-İslâm kültüründe sanat ve özellikle mîmârî biçim ifâdelerine kazandırdığı özellikler, kültürün üslûbunu belirlemektedir. Rahman ve Rahim olan Allah'ın himâyesine mazhar olmanın inancı ile erişilen canlı, aydınlık, mütevâzı, yüce tavır; birer cennet örneği olarak vücûda getirilmesi amaçlanan Türk evinin, mahallesinin de temel mîmârî özelliklerini teşkil etmiştir.

Hayatının her ânında çevresinde tezâhür eden davranış ve ifâde şekillerinin, kendi davranışlarına temel teşkil eden inançları ile bütünleşmesinin idrâkini geliştirerek ve bu idrâk ile çevresini daha da güzelleştirmeyi mukaddes bir vecibe sayan bu kültürün sanat ve üslûp çözümlemesini tamamlayan, ürüne gerçek ve yüce sanat seviyesini kazandıran aşama ise, yaradılı-

şın temel özellikleri ile ilgili inançlarımızın sanat eserine yansımalarıdır.

Sanat, insan hayatının ayrılmaz parçası ve insanın dünyayı güzelleştirme vecibesini gerçekleştirdiği alandır. Dolayısıyla sanatın hem üslûp, hem biçim ifâdeleri, hayatın biyo-sosyal organizasyonu, maddî âlem îcamları bakımından tutarlı bir düşünce bütünlüğü içinde ele alınması zaruridir. Mîmârîde kültürel bütünlüğü ve devamlılığı gerçekleştiren, tahakküm etmeyen bir düzenin tek temeli de inanç sistemidir.

Günümüzde ise haksız spekülasyon kazançtan kaynaklanan kabalık ve

gusuyla mı bakmalıyız? Bu eserlerin günümüz mimarî pratiklerini yönlendirecek veya etkileyecek değerlerinden söz edebilir miyiz?

Hiç şüphesiz, yalnız Mimar Sinan'ın eserleri değil, bütün tarihi kültürel miras, geçmiş tecrübelerin bilgisini içerdiği için bugün yapılacak olana da ışık tutar, bu açıdan büyük değer taşır.

Bir kısım Batılı sömürgeci ülkenin teknolojik olarak sağladığı başarıların yanında, geniş halk kitlelerinin yaşam şartlarının, konutlarının sefaleti ve olumsuzluğu, modern dünyanın yetersizliğini en açık şekilde ortaya koymaktadır. Yalnız bu durum bile, Mimar Sinan'ın eserleri ve çeşitli ölçekteki âbide niteliği taşıyan yapıların çevresinde değişen şartlara uyarak inşa edilmiş evlerden oluşan Osmanlı-Türk şehirleri, mahalleleri dünyaya örnek teşkil edecek niteliktedir.

Birbirine zaman içerisinde eklenerek meydana gelen şehirlerin oluşmasına temel teşkil eden düşünceler, Sinan'ın eserlerindeki mimari elemanların bir aradalığına benzer bir bütünlüktür. Bu şekilde parçaların bir araya gelmesi ile oluşacak mimari unsurların standartlaştırılması ve bu parçaların önceden imali bir endüstri çağı olarak adlandırdığımız çağımızda mimarlık sanatının, nice yaşamları örseleyen dramatik yalnızların yapıldığı mimarın oyun alanı,

deneme tahtası olmasına son verilmesine vesile teşkil edebilir. Fransa'da kenar mahallelerde yaşanan son olayların karmaşık sosyolojik nedenleri yanında mimari çevrenin de rolünün olduğu yadsınamaz. Ülkemizde toplu konut adı altında hızla artan sayıda gerçekleştirilen çok katlı yaşam alanlarının yakın bir gelecekte büyük toplumsal sorunlara neden olmasını beklemeliyiz. n

Turgut Cansever kızı Emine (Öğün) ile bir gemi seyahati sırasında (1960)

gösterişe dayalı yaşam tarzı özendirilmekte, bu yaşam tarzının şehire yansımaları ise çirkin çok katlı yapılar, otoyollar, hava kirliliği, asayişsizlik ve sefalet mahalleleri olmakta ve maalesef adına da Batılılaşma, modernlik denmektedir. Bunun sorumlusu bilgisiz yöneticiler olduğu kadar, eldeki ile yetinmemeye şartlandırılmış insanlarımızdır.

Mimar Sinan'dan kalan eserlere bakarken bugün, sadece tarihî bir mirası koruma ve sevme duy-

* Bağcılar Şubesi

Hicaz Demiryolu Fotoğraf Sergisi ve Şam İzlenimleri

Yazıldığı satırların bile edebî değerini artıran bu önemli şehre gitme niyeti bir iş vesilesiyle başladı. “Şam’da İstanbul Günleri” ismiyle organize edilen bir dizi etkinliğe katılacağımız netleştiğinde seyahat çantamızı çoktan hazırlamıştık bile. Daha önce birçok kez niyetlendiğimiz ama fırsat bulamadığımız bu gecikmiş ziyaretin heyecan verici olduğunu itiraf etmeliyim.

EKREM ŞAHİN*

İstanbul Valiliği, Şam Valiliği ve T.C. Şam Kültür Tanıtım Müşavirliğinin ortaklaşa düzenlediği “Şam’da İstanbul Günleri” başlıklı faaliyetler çerçevesinde Şam şehrine misafir olduk. Aslında tüm hikaye İstanbul Belediyesi Kültür A.Ş.’nin Bankamıza Şam’da bir sergi açma teklifi ile başladı.

Bankanız tarafından çıkarılan “**Hicaz Demiryolu Fotoğraf Albümü**” isimli eserde yer alan fotoğrafları Şam tren istasyonu’nda sergileme düşüncesi Kültür A.Ş yetkilileri kadar bize de heyecan verici geldi. Çünkü Sultan Abdülhamit’e ait Hicaz Demiryolu projesi, İstanbul’dan Bağdat’a, Şam’dan kutlu kent Medine’ye kadar ulaşan bir hayalin hayata geçmesi anlamına geliyordu. Bu hayali anlatan ve Kurumumuz tarafından çıkarılan bu kitapta yer alan orjinal fotoğrafların, bu projenin en önemli ayağını oluşturan Şam’da sergilenmesi çok manidar olmuştur. “*Döşedikleri demir raylarla milletimizin umudunu çelik bir gergef gibi işleyen dönemin yöneticilerine; bu geniş coğrafyanın demiryollarıyla kuşatılması çalışmasında büyük bir umudun yeşermesi için kızgın çölleri alın terleriyle sulayan aziz işçilerimize*” ithaf ettiğimiz “Hicaz Demiryolu Fotoğraf Albümü” isimli eser içinde yer alan fotoğrafların o beldelerde sergilenmesi aynı zamanda bu projeye her aşamada emek veren büyüklerimize de bir gönül borcumuz sayılabilir.

İstanbul Belediye Başkanı Kadir Topbaş “Şam’da İstanbul Günleri” etkinliklerinin açılış konuşmasında

Şam... Şam-ı şerif, Osmanlı döneminde “şerif” unvanı takılan üç önemli şehirden biri. Mekke ve Medine’den sonra başkentlik yaparak İslâm tarihine damgasını vurmuş mäsallar şehri. Dünya üzerinde kesintisizce yaşamın devam ettiği en eski şehir. **Hz. Yahya ve Zekeriya, Selahaddin Eyyubi, Halid b. Velid, Bilal Habeşi, Cafer-i Tayyar, Ebu Hureyre, İbni Arabi, Hz. Zeynep, Sultan Vahdettin, Abdülmecit, Refia Sultan, Seniha ve Hatice Sultan** gibi birçok önemli kişiliğin naaşına ev sahipliği yapan kutsal şehir. **Arami, Yunan, Roma, Bizans ve Osmanlı**’dan izler taşıyan medeniyetler şehri. Yüzyıllar boyunca Hıristiyan ve Müslüman nüfusun birlikte yaşadığı hoşgörü cenneti...

Sabahın ilk saatlerinde indiğimiz otelimizde neredeyse kafilenin tamamını uykuya çekilirken hafif deli (!) olduğunu bildiğim **İbrahim Paşalı**’nın ve tanışmaktan büyük bir keyif aldığımı **İhsan Fazlıoğlu**’nun teklifiyle **Cebel-i Kasyun**’a (Kasyun dağı) çıkarken buluyorum kendimi. Hem de, hafif çakır keyif olduğunu anladığımız taksi şoförümüzün rehberliğinde. Bizi her ne kadar turistlere özel fiyatlar konusunda uyarılmış olsalar da her halimizle “Biz turistiz” diye adeta bağırıyoruz.

Muşambadan derme çatma locamız Şam şehrinin ışıklarıyla aydınlanırken, gelen çay ve nargile bizi bu dünyadan başka dünyalara götürmeye yetiyor.

Sonradan öğrendiğim bir bilgiye göre **Cebel-i Kasyun**’un ismi, aynı zamanda Kabil’in Habil’i katlettiği ve dünya üzerinde ilk cinayetin gerçekleştiği yer olarak geçiyor. Bu olay, iyi ve kötü olanın netleştiği, dünya tarihine ait önemli bir milat sayılabilir. Bu miladın başladığı yerden Şam’ı seyretmek oldukça manidardı.

Bir şehir gece vakti bu kadar mı güzel görünebilir? Yeşil ışıklarla aydınlatılmış minareler adeta bir takı zerafetiyle süslüyor şehri. Uçaktan bir şehri seyretmenin güzelliğini, rüzgâr yüzünüze vururken de izleyebiliyor olmanın heyecanı kaplıyor bedeninizi. Ve seyahat boyunca devam edecek bir telkinin ilk terennümlerine

başlıyorsunuz. “Burası Şam”...
“Şam Şehri”...

Ve sabahın ilk ışıkları aydınlatırken yüzünüzü, camilerden dışarıya verilen tesbihat sesleri çınlatıyor tüm Şam sokaklarını.

Günün ilk ışıklarıyla karşılaştığımız Şam, gece vakti, ışıklarıyla hayal ettiğimiz Şam’dan çok farklı. Bu farklılık, masalarda geçen Şam’ı bulma arzumuzdan ziyade, değişen şehirlerin yeni kimliklerini kanıksama konusunda yaşadığımız zorluktan kaynaklanıyor olsa gerek. Trafik, korna sesleri, şehir kabalığı, toz ve duman... Her şehirde olan ve artık “şehirde yaşamının zorlukları” başlığı altında sıralanan bu sorunlar, sanıyorum, Şam’da biraz daha fazla. Çünkü Şam belki de Türkiye’nin elli sene öncesini yaşıyor gibi.

Otelde bir iki saatlik uyku sonrasında, gelme sebebimizi oluşturan ve gün içerisinde takip etmek zorunda olduğumuz birkaç etkinliğe katılıyoruz. Bizi bekleyen Şam sokaklarını düşündüğümüzde takip ettiğimiz etkinliklerin epeyce ağır geldiğini söyleyebilirim. Şakası bir tarafa, aslına bakarsanız, **İstanbul Valiliği, Şam Valiliği ve T.C. Şam Kültür Tanıtım Müşavirliği**’nin ortaklaşa düzenleyeceği “**Şam’da İstanbul Günleri**” başlıklı etkinlikler birbirlerine düşman ilan edilen ve birbirlerini tanıma imkânı bulamamış bu iki devlet için tarihi bir adım sayılabilir. Ve bu bağlamda hayata geçirilen etkinliklerin devam edecek olması gerçekten kivanç verici.

İstanbul Kültür Günleri’nin açılışı 11 Mayıs Perşembe günü **Şam Üniversitesi**’ndeki bir kokteyl ile başladı. Kokteylin ardından da **İstanbul Sazendeleri** (Göksel Baktagir ve arkadaşları) Türk sanat müziğinin en seçkin örnekleriyle konser verdiler. “**İki kültür arasındaki ortak noktalar**” başlıklı panel için; **Prof. İlber Ortaylı, Prof. Ahmet Akgündüz, Doç. İhsan**

Fazlıoğlu ile Suriyeli profesörler Mustafa al-Hatib ve Abdurrahman Bitar’ın ismi geçiyordu. Fakat galiba rahatsızlığı nedeniyle Prof. İlber Ortaylı bu konferansta yer alamadı. Etkinlikler çerçevesinde **Gülsin Onay** piyano, **Zara ve Ahmet Özhan** Türk halk ve sanat müziği konserleriyle Suriyeliler’e seslenme imkânını buldular.

Akşamın karanlığında masallar şehrine dönüşen Şam günün ilk ışıklarıyla aydınlandığında gözünüze ilk çarpan, şehre hakim rengin tekdüzeliği ve eski görüntüsü oluyor. Şam’da dil öğrenmeye gelen ve bizlere mihmandarlık yapan arkadaşlarımız, savaş zamanlarında doğal kamufraj olacağı için boya badana ve bakıma izin verilmediği yönünde bize bilgi veriyorlar. Buradan da, Suriyelilerin aslında yıllardır savaş psikolojisiyle yaşadıklarını anlamamız mümkün oluyor.

Şam’daki evlerle ilgili çok enteresan bir bilgiyi de ekliyorlar. Şam evlerinin içleri dış görüntüsüne inat sarayları andırıyor. Arkadaşlarımızın aktardığı bu enteresan bilgiye Suriye’ye ait tarihi notlardan ulaşmak mümkün. 20. yüzyıl başlarında Bağdat mebusu olarak bölgeyi gezen yazar İsmail Hakkı Babanzade 1908 yılında bu sokakları şöyle anlatmış:

“**Sokaktan manzarası bu kadar iç karartıcı görünen bu evlerin içerisi hep ferah ve güzeldir. Havuzlar, fiskiyeler, ayaklıklar, mermer döşenmiş avlular, şarkın bütün maddiyatıyla beraber maneviyatını da sergiler. Sokaktan daha çok eve, dıştan daha fazla içe önem veren şark, sokağa bakan duvarları özenli bakışlardan kaçırmış, bütün süslemelerin bütün samimiyetlerini, evinin avlusuna biriktirmiştir.**” (Beyrut’tan Kuveyt’e Irak Mektupları, Büke Yayınları)

Ve Emevi Camii... Hiç şüphesiz İslâm alemi içinde yer alan

birkaç önemli mabetten birisi bu camidir. Ortasında gökyüzünün kapısı gibi duran geniş avlusu ve mimari yapının ihtişamı en gergin yüzlerde tebessüm uyandıracak kadar huzur verici.

Suriye camileri Türk camilerinin aksine çocuklarla daha barışık duruyor. Gerek Şam'daki Emevi Camii gerekse Halep şehrinde yer alan Zeke-riya Camii avlusunda aynı manzara dikkati çekiyor. Bu avlular adeta çocuk bahçesini andırıyor. Fakat ilginçtir ki, çocukların bu avlulardaki koşuşturmaları, hoplayıp zıplamaları ortamın manevi havasını bozmadığı gibi sizi daha sıcak ve daha içten bir ortama sokuyor.

Emevi Camii üç büyük minareye sahip. Hz. İsa peygamberin ineceği söylenen Akminare bunlardan bir tanesi. Ezanlar değişik müezzinler tarafından koro halinde okunsa da kulaklarımız Üsküdar'da birbiriyle ahenk içinde okunan ezanları aramadı desek yalan olur. Cami de dört ayrı mezhebe göre dört ayrı mihrap söz konusu.

Ve Son Padişah Sultan Vahdettin... 600 yıllık büyük bir imparatorluğun son hükümdarına ait bir mezar bu kadar mı alelaide olabilir. "Beni vatan toprağına gömün" vasiyeti uyarınca Şam'a getirilen naaşı şimdi kimsesiz ve garip bir mezar görüntüsünde. Hemen yanbaşında yer alan Süleymaniye Camii ve o tanıdık mimarisi İstanbul'da olduğunuz duygusunu yaşıyor.

Şam'da aracına bindiğimiz taksi şoförleri anlaşmış gibi mutlaka ailelerinde yer alan bir Türk bağlantısından bahsediyorlar. İlk gün neredeyse herkesi Türk zannediyorken arkadaşlarımız bu "sempatik görünme" çabası konusunda bizleri uyarıyor. Bu uyarıdan sonra, biz de ailelerimizde var olan (!) Arap bağlarından bahsedip bu komik oyuna iştirak etmeye başlıyoruz.

Suriye sokakları ve neredeyse tüm ülke Esad ailesinin fotoğrafları ve heykelleriyle donatılmış. Beşar Esad'ın devlet başkanlığı öncesinde bu fotoğraf ve heykellerin çok daha

fazla olduğunu öğreniyoruz. Peki bu kadar resim ve heykel bir ülkenin her taşı ve toprağına niye konulur?

Ülke, Esad ailesinin sayılıyor ve "Beşar Esad'ın topraklarına hoşgeldiniz" anlamında bir çok yazıtı da görmek mümkün. Suriye'de yaşarken Esad ailesini ve onların temsil ettiği devlet otoritesini unutmak mümkün değil, çünkü hayatın her alanında resmiyle bile olsa kendini hatırlatıyor.

Tek partinin hüküm sürdüğü (Bas) Suriye'de Beşar Esad'ın geçmiş döneme kıyasla oldukça yumuşak bir politika izlediği gözlemleniyor.

Suriye'nin lüks semtlerinde gördüğümüz göbeğini açıkta bırakmış dövmeli bayanlar ve Avrupa'yı anımsatan kafeler artık aşına görüntülerden bazıları. Her ülkede olduğu gibi burada da birkaç ayrı dünyayı bir arada görebilmeniz mümkün. Bir tarafta lüks caddelerde, bu caddelere özel yapıldığı hissine kapıldığınız lüks arabaların içinde dolaşan Arap modernizminin temsilcileri. Diğer tarafta şehre hakim tepelerin eteklerine sıkışık kalmış varoşlar. Bu çarpıklığın sanıyorum sadece Şam'a özgü olduğunu da kimse iddia edemez.

Aldığı göç ve şehirleşme (!) problemleri nedeniyle Şam'ın eski çekiciliğini kaybettiği söyleniyor. Halep şehri hakim şehir mimarisi açısından bana çok daha sıcak geldi. Halep tam bir Türkmen şehri. Öyle ki şehirde yaşayan Araplarla bile Türkçe konuşabiliyorsunuz. Halep şehrinin Osmanlı döneminde Güneydoğu Anadolu Bölgesinin idari merkezi olduğunu hatırlarsak, sanıyorum Halep şehrinin önemi biraz daha anlaşılabilir olur. Halep'teki Türk mahallelerini saymazsak bu bölgede 350 civarında Türk köyü olduğunu öğrendik. Ayrıca bir turizm şehrine dönüşen Lazkiye ve civarında da 265 Türk köyünün adı geçiyor. Bu köylerde yaşayan yüzbinlerce Türkmen'e ilaveten, Telkele bölgesinde 50 bin, Kuntetra bölgesinde 100 bin, diğer bölgelerde toplam 300 bin olmak üzere günümüzde Suriye topraklarında yaşayan Türk nüfusunun 1 milyonu aşkın olduğu tahmin ediliyor.

Ve Busra... 2 bin yıllık bir yerleşimin yer aldığı açık hava müzesi adeta. Bu şehirde yer alan Antik Tiyatro bizim Aspendos'u anımsatıyor. Bu tiyatro Selahaddin Eyyubi'nin emriyle Haçlılara karşı kalelerle örülmüş.

Kentin hemen arka tarafında Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV)'in amcası Ebu Talib'in ticaret yaparken kervanlarını dinlendirdiği yer Buheyra Manastırı bulunuyor. Kaynaklarda geçen rivayete göre; bir gün Ebu Talip kervanla buradan Şam'a gitmek amacıyla geçerken dinlenmek amacıyla bu mevkiye durur. Peygamberimiz de dışarda develeri beklemektedir. Rahip Bahira dışarı çıkar, henüz 10-12 yaşında olan Peygamberimizi içeri alır ve amcası Ebu Talib'e, "Ben bulutların bu çocuğu gölgelediğini gördüm" der, omuzunu açar ve Peygamberlik mührünü görür, tekrar Ebu Talib'e dönerek, "Bu çocuk gelecekte büyük bir adam olacak. Buna sahip çıkın) onu buradan uzaklaştırın" diye uyarır. n

* Reklam Halkla İlişkiler, Müdür Yardımcısı

DÜNYADAN İNSAN MANZARALARI

Yukarı Nil / Luxor (Ocak 1999)

Fotoğraf: *Dr. Adnan BÜYÜKDENİZ*

Düşünce Damlaları

Yetenek ve birikimlerin farkında olmak yetmez.
Onları en etkin biçimde kullanmak gerekir.

Hedefe ulaşmanın en kestirme yolu, süreci tüm alternatifleriyle planlamaktan geçer.

Karşımıza çıkan beklenmedik her olay, yaratıcılığımızı denemek için bir fırsattır.

Yenilikçiler, en olmadık soruları korkusuzca sormayı bilenlerdir.

Başarılı liderler, her koşulda motivasyonu artıracak yöntemler keşfederler.

Başarılı liderler, yenilikçi bir iklim yaratıp, farklı yeteneklere sahip mensuplarını sürekli olarak kendi farklarını ortaya koyabilecek şekilde teşvik ederler.

Lider olmak bir anlamda kendine tutumlu topluma cömert olmak demektir.

Büyük insan; konuşmalarında ihtiyatlı, davranışlarında süratli olandır.

Bizi asıl geliştiren, yeni fikirlere sürükleyen eleştiridir.

Ne yapılmaması gerektiğini bilmek, ne yapılması gerektiğini bilmek kadar önemlidir.

Yeniliğe esas engel, risk almak istemeyen liderlerdir.

Yeniliğin düşmanı tutuculuktur. Geleceği yaratanlar, alışkanlıklara karşı çıkanlardır.

Dragon'dan Süreyya Paşa'ya Maltepe

Bir rivayete göre ilçenin ismi Maltepe'nin tepelerinde hayali bir hazineyi bekleyen Dragon'dan (ejderhadan) gelmektedir. Dragon ismi günümüze Dragos olarak ulaşmıştır. Kocaeli Yarımadası'nın Türkler tarafından fethinden sonra Türkler Dragos'la ilgili birkaç efsaneye dayanarak bu ismi vermişlerdir. Tarihçi Hammer bu kıyı şeridindeki bütün tepelere Maltepe denildiğini yazmaktadır.

BİROL YERGÖK*

Albaraka Türk Katılım Bankası'nın 43. beşerke kapısı Maltepe Şubemiz 3 Ocak 2006 tarihi itibariyle hizmete açılmıştır. 19 mahallesi olan Maltepe'nin tarihimize önemli bir yeri bulunmakta, Osmanlı döneminde de günümüzde olduğu gibi bir merkez niteliğine sahip olduğu tarihi kaynak-

lardan tesbit edilmektedir. Örneğin Beşçeşmeler çevresinde Osmanlı ordularının çıkacakları seferler öncesinde konakladıkları bilinmektedir. Yine fethedilen yerlerde gerek halkın gerekse de ordunun yiyecek, içeceklerinin depolanması için çeşitli semtlere karpuz ya da kavun koyarak bozulma süreçlerini takip edip en geç bozulan bölgeyi de günümüzün soğuk hava depolu yerleri gibi kullandıkları da bilinmektedir. Bu bakımdan Maltepe'nin özellikle Esenkent çevrelerinin de İstanbul'un en uzun soluklu iklimsel koruyuculuğa sahip olduğu da tesbit edilmiştir. Esenkent günümüzde bu özelliği ile adeta "dipfiriz" özelliğine sahiptir. Ormanlık alanları itibariyle geçmişte salgın ve bulaşıcı hastalıklardan kurtulabilmek için Esenkent ve Başibüyük gibi yerleşim yerlerinde hastaların temiz havadan yararlanıp şif-

alıtı bitkilerden yapılan ilaçlarla tedavi edildiği bilinmektedir. Süreyyapaşa Senatoryumu bu çerçevede aktif olarak görev ifa eden tesislerin başında gelmektedir. Maltepe'nin tarihi Bizans İmparatorluğu'na dayanmaktadır. O devirlerde adının Bryas ya da Latince Urias olduğu söylenir. Bugünkü Maltepe adı Höyük Tümülüs içinde hazine, define veya küp küp altınların yığıldığı tepe anlamına gelmektedir. Maltepe ve Dragos isimleri her zaman birlikte anılmıştır. Bir rivayete göre ilçenin ismi Maltepe'nin tepelerinde hayali bir hazineyi bekleyen Dragon'dan (ejderhadan) gelmektedir. Dragon ismi günümüze Dragos olarak ulaşmıştır. Kocaeli Yarımadası'nın Türkler tarafından fethinden sonra Türkler Dragos'la ilgili birkaç efsaneye dayanarak bu ismi vermişlerdir. Tarihçi Hammer bu kıyı şeridindeki bütün

tepelere Maltepe denildiğini yazmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu kurulmadan önce Türk akıncıları Bizans egemenliği altında bulunan Kocaeli Yarımadası'na akınlar düzenlemişlerdir. Bu akıncıların Üsküdar'a kadar ilerledikleri bilinmektedir. 1075 yılında İznik ve çevresinin fethiyle

Anadolu Selçuklu Devleti kurulur. Anadolu Selçuklu Devleti'nin yıkılmasından sonra Maltepe ve çevresi tekrar Bizanslıların egemenliğine girer. Maltepe, Osmanlı İmparatorluğu kurulduktan sonra Orhan Gazi'nin döneminde komutanları Akça Koca, Konur Alp, Gazi Abdurrahman tarafından Türk egemenliğine alınır. İstanbul'un fethinden sonra Maltepe'nin tarihi konumu daha da artmıştır. Bağdat yolu üzerinde olan Maltepe, Osmanlı ordusunun Üsküdar'dan sonra ikinci durak yeri olmakta ve ordugah burada kurulmaktaydı. Fatih Sultan Mehmed'in 300.000 kişilik ordusunun başında 27 Nisan günü Üsküdar'a geçtiği ve burada hastalanıp birkaç gün dinlendikten sonra tekrar yola çıktığı, Üsküdar ile Gebze arasında bulunan Tekfur Çayırı ve Sultan Çayırı olarak da anılan Hünkar Çayırı mev-

kiinde tekrar hastalanarak 3 Mayıs 1481'de vefat ettiği tarihçi İsmail Hami Danişment tarafından yazılmıştır.

Evlîya Çelebi'nin Seyahatname adlı eserinin birinci cildinde de Fatih Sultan Mehmed'in Maltepe yakınlarında vefat ettiği ifade edilmektedir. 18. yüzyılda Feyzullah Efendi'nin çabalarıyla Maltepe daha da gelişerek yeni bir çehreye kavuşmuştur. Şeyhülislam Ebu'l Hayr Efendi'nin oğlu olan Feyzullah Efendi de iki defa Şeyhülislamlığa atanmıştır. Eski Maltepe'nin Feyzullah Efendi'nin çiftliği olduğu söylenmektedir. Feyzullah Efendi Kayışdağı memba suyunu Maltepe'ye toprak künklerle getirmiş, bugünkü Feyzullah Camii'nin yanındaki çeşmeyi de yaptırmıştır.

Maltepe'ye önemli katkılar sağlayan bir başka şahsiyet ise genç yaşta paşalığa getirilen Miralay Süreyya İlmen'dir (Süreyyapaşa). Maltepe'de maarif encümenliği reisliği de yapan Süreyyapaşa, 1920 yılında ikinci ilkokulu açmış, Süreyyapaşa Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nin kuruluşuna öncülük etmiş, iki su bendi kurmuş, Başbüyük'te Hacı Mehmetbey Camii'ni yaptırmış ve Süreyya Plajını yaparak halkın hizmetine sunmuştur. Süreyya Paşa'nın plajın hemen karşısına denizin içerisine yaptırdığı sembol, şimdi Maltepe Belediyesi'nin de amblemi olmuştur.

Maltepe'nin imar planı 1945 yılında yapılmış bundan sonra da bölgenin yerleşim alanı demiryolu hattı civarı olmuştur. 1960'lı yıllarla birlikte yerleşim E-5 karayolunun üstündeki bölgelerde yoğunluk kazanmaya başlamıştır. Akdeniz iklimine sahip olan ilçede bitki örtüsü ise ormandır. Orman olmayan yerler maki ve otsu bitki örtüsüne sahiptir. Günümüzde yüksek binaların arasında kalan düzlük alanlardaki bağ ve bahçelerde sebze meyve yetiştiriciliği hala devam etmektedir.

KÜÇÜKYALI ARKEOLOJİ PARKI

Maltepe ilçesinin semtlerinden olan Küçükalyalı'da yer alan arkeolojik kalıntıların Bryas Sarayı'na ait olduğu sanılmaktadır. Küçükalyalı Arkeoloji Parkı olarak anılan noktadaki sarayın 830-837 yılları arasında İmparator Teofilis tarafından inşa ettirildiği, Abbasi ve Emevi köşk saraylarında dikkati çeken özelliklerin burada taklit edildiği belirtilmektedir. 2001-2002 yıllarında başlatılan arkeolojik çalışmalarda yapıya ait bazı bölümler günışığına çıkartılmıştır. Bunlar arasında yer alan sarnıcın su kapasitesinin 2700 metreküp olduğu tesbit edilmiştir. Bu rakamın antik dünya standartları ile karşılaştırması da yapılmış ve buna göre hayli büyük bir nüfusu beslemeye yeterli olduğu anlaşılmıştır.

İstanbul'un tek arkeoloji parkı konumundaki Bryas Sarayı'nın özellikle günümüze kadar gelen sarnık kubbesinin orjinal tuğla özelliğini kaybetmeden korunabilmiş olması büyük önem arz etmektedir. Buradaki çalışmaların sonuçlanmasıyla birlikte Anadolu yakasının önemli bir turizm potansiyeli de yakalaması beklenmektedir.

Maltepe'nin tarihi zenginliklerinden bahis ederken Vordonisi Adası'nı da anmadan geçmemek gerekir. Tarihi kayıtlara göre İstanbul'un

BİROL YERGÖK

Maltepe Şube Müdürü

1964 Yılında İstanbul'da doğdu. Orta öğretiminin ardından 1986 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesini bitirdi. Askerlik görevi ardından 1989 yılında Diners Club'da pazarlama departmanında çalışmaya başladı. 1994 yılında Koçbank'ta devam eden bankacılık hayatında en son Bankasya Dolayoba şubesinde müdür olarak çalıştıktan sonra, Kurumumuzun Maltepe Şubesi'nde Müdür olarak görev yapmaya başladı. Yaklaşık altı aydır Albaraka ailesine mensup olan Yergök'ün sektörde sekiz yıllık şube müdürlüğü tecrübesi bulunuyor.

Evli ve bir çocuk babası olan Yergök, ayrıca Beşiktaş Spor Kulübü'nün de kongre üyesidir.

Recep Ali Terzi
Müdür Yardımcısı

bilinen 5 adasının haricinde bir adası daha bulunuyordu. Vordonisi Adası olarak bilinen bu ada 9. yüzyılda bir deprem sonucu yerle bir olarak sulara gömülmüş, adanın büyük bölümü deniz tabanının da altına gitmiştir. Konunun uzmanları Bryas Sarayı ile Vordonisi Adası üzerinde var olduğu düşünülen yapı arasında bağlantı olup olmadığı hususunun araştırılması gerektiğini belirttiktedirler.

Maltepe'nin günümüz ekonomisi, kültür-sanat, eğitim ve spor hayatında da önemli bir yeri bulunmaktadır. Kamuya ait okul ve hastanelerin yanı sıra özel okul ve bir üniversite de ilçemizde faaliyetine devam etmektedir. 5200 m²'lik bir alana yayılmış olan Maltepe'de

Daver Baba Tekkesi, Beşçeşmeler, Feyzullah Efendi Külliyesi ve Merkez Camii başlıca zenginlikler arasında yer almaktadır. Özellikle Beşçeşmeler Arnavut kaldırımları, ahşap cumbalı evleri, dar sokakları, tahta masalı kahveleri, tarihi asma-altı kahvesi ve adını aldığı beşçeşmesi ile nostaljiyi sevenlerin gözünden geçmemesi gereken İstanbul semtlerinden birisidir.

İsmi hazinelerden almış sürekli gelişme ivmesinde olan Maltepe'de Albaraka Türk olarak, ilçemiz ve çevresinin ekonomik kalkınmasında "berket kapısı" özelliğimiz ile hizmet verme çabamızdayız. Geçmişte maddi değere sahip hazinelere; günümüzde ise manevi değeri yüksek yeşil alan, sahil, tarihi eserler gibi hazinelere ev sahipliği yapan Maltepe'mize Albaraka Türk Katılım Bankası olarak bölgemizde ve çevresinde üretim yapan, istihdam sağlayan işadamlarımıza faizsiz bankacılık prensipleri doğrultusunda kaynak sağlamaya ve hizmet vermeye talibiz. n

BUGÜNÜN MALTEPE'Sİ

Bölgemizde belediye 1928 yılında kurulmuş olup İstanbul'un en eski belediyeleri arasında yer almaktadır. 12 Eylül 1980 sonrası Maltepe Belediyesi, İstanbul Anakent Belediyesi'ne bağlı şube müdürlüğüne dönüştürülmüştür. 25 Mart 1985 tarihinde Kartal Belediyesi'ne bağlanmış, 1992 yılında da müstakil ilçe olmuş ve Maltepe Belediyesi kurulmuştur.

Maltepe'nin 8 kilometre uzunluğundaki sahil şeridinde alışveriş merkezleri, eğlence merkezleri, koşu ve bisiklet parkuru, piknik alanları yer almaktadır. İlçemizde alt yapı, kültür merkezi, deniz otobüsü iskelesi çalışmaları da devam etmektedir.

* Maltepe Şube Müdürü

Vahit Toker

Tolga Yakar

Cüneyt Özcan Akçay

Yoldaş Baydoğan

Afgan Üstün

Hüseyin Altaylı

Burhan Coşkun

Kudret Sönmez

Koruyucu Hekimlik ve Aile Hekimliği

Sağlıkta dönüşüm politikaları çerçevesinde ülkemizde de gündemde olan Aile Hekimliği uygulamalarının sağlığımızla ilgili yaşadığımız bu keşmekeşin önüne geçeceğini temenni etmekteyiz.

UZ.DR. SAİM S. ŞENDİL*

Sağlık hizmetlerini koruyucu hekimlik ve tedavi edici hekimlik diye ikiye ayırmak mümkün. İnsanlar hasta olmadan, onları hastalıktan korumaya yönelik tedbirlerin tümüne koruyucu hekimlik dediğimiz gibi kişi hasta olduktan sonra yapılan tedavilerin tümüne de tedavi edici hekimlik diyoruz. Şahsın aldığı bir ilaç tedavi hizmeti olduğu gibi, yapılan bir ameliyat veya tetkikte tedavi edici hekimlik bünyesindedir. Örneğin çocuk felci hastalığında sağlık ocaklarında ağza 2 damla damlatılarak % 80 civarı koruyuculuk temin eden aşı uygulaması bir koruyucu hekimlik hizmetidir. Çocuk felci hastalarının tekrar topluma kazandırılması için yapılabilen tüm ilaç ve fizik tedavilerini ise tedavi bünyesinde kabul edebiliriz. Mesela ailelerin bir hekim (Aile Hekimi) tarafından meyilli hastalıkları konusunda bir haritasının çıkarılması ve ona göre bir diyet ve yaşantı önerilmesi, sigara kullanımından uzak tutulması, ev şartlarının bu genetik hastalıklara göre kontrol edilip ayarlanması da bir koruyucu hekimlik uygulamasıdır.

Görüldüğü gibi koruyucu hekimlik çok daha ucuz ve kolaydır. Dünya tıbbı gün be gün koruyucu hekimliğe yönelmektedir.

Aşırı yemekten, sigaradan ve alkolden, rastgele beslenmeden ve ilaç kullanımından uzak durulması, mevsim şartlarına göre korunma ve ev şartlarının, içilen suyun ve yaşa-

nılan ortamın sağlıklı olmasını sağlama, sağlığımız açısından her türlü ilaç ve tedaviden önemli koruyucu hekimlik uygulamalarıdır.

Yapılan istatistikler yurdumuzda yanlış ve gereksiz ilaç kullanımının çok yaygın olduğunu ve bunun ülke ekonomisine çok ciddi yük getirdiği kadar insanların sağlığı için ise başlıbaşına bir risk oluşturduğunu göstermektedir. Örneğin gribal enfeksiyon dahil bir çok hastalığın antibiyotik gerektirmediğini biliyoruz. Bazı Akut karın ağrısı vakalarında tetkik ve muayene edilmeden kullanılan rastgele ağrı kesicilerin vücudun sinyal sistemi olan ağrıyı keserek apandisit

perforasyonu ve hatta ölümlere sebep olabildiğini görüyoruz.

Sağlıkta dönüşüm politikaları çerçevesinde ülkemizde de gündemde olan Aile Hekimliği uygulamalarının sağlığımızla ilgili yaşadığımız bu keşmekeşin önüne geçmesini temenni etmekteyiz. Gerçekten ailenin sağlıkla ilgili her probleminde kolayca ulaşabileceği gerçek bir Aile Hekimi öncelikle ailenin her türlü koruyucu hizmetlerini organize edecek, aileyi bilinçlendirici eğitimler verecek, diyet ve beslenmelerini ayarlayacak ve en önemlisi de hastalıklarının % 80'ini herhangi bir hastaneye müracaat etmeden tedavi edecektir. İlaçla tedavi edilemeyen hastalıklarda veya tetkik gerektiğinde aileyi ilgili birimlere yönlendirecek, gereksiz harcama ve emeğe meydan vermeyerek teşhis ve tedaviyi çabuklaştıracak ve takipçisi olacaktır.

Ülkemizde Aile Hekimliği uygulamaları ivedilikle yaygınlaştırılmalıdır. Ülke bazında başlamasa da herbirimizin her konuda danışmanımız olduğu gibi mutlaka güvendiğimiz bir hekimimiz olmalı ve her hususu önemsiz demeden danışarak hareket etmeliyiz.

Hasta olmadan sağlığımızın kıymetini bilmeli, hasta olunca da ilgili hekime müracaatla sadece gereken ilaçları kullanmalıyız. İlaçlardan çok bizi hastalıklara karşı koruyacak tedbirleri önemsemeli ve bu konuda eğitimimizi arttırmaya çalışmalıyız. n

* Aile Hekimliği Uzmanı, Albaraka Türk İşyeri Hekimi

Albaraka'dan Haberler

2006 HEDEFİ; 10 YENİ ŞUBE

Hizmet kalitesini ve çeşitliliğini her geçen gün artıran Albaraka Türk, 2006 yılında da açacağı yeni şubelerle bu hizmetleri daha çok insanımıza ulaştıracağına inanıyor.

Önümüzdeki dönemde İstanbul'da Çağlayan, Şirinevler ve Levent Sanayi şubeleriyle İstanbul'daki şube sayısını 24'e çıkaracak olan Albaraka Türk, bununla birlikte Anadolu'da da Kayseri Sanayi, İzmir Karabağlar, Şanlıurfa, Eskişehir, Sivas ve Konya Büsan şubelerini açarak şube ağını toplamda bu yıl için 53'e çıkarmayı hedefliyor.

Yeni açılacak olan bereket kapılarıyla birlikte hem yeni istihdam sahaları meydana gelecek, hem de bu bölgelerdeki Kobi'ler için önemli bir sinerji oluşturulmuş olacak. Gelişen ve büyüyen ülkemiz ekonomisine açılacak yeni şubelerle birlikte katkılarımız devam edecek.

ALBARAKA TÜRK'TEN MİLLİ EĞİTİME BÜYÜK DESTEK

Bankacılık faaliyetleri dışında sosyal ve kültürel alanlarda yaptığı hizmetlerle de adından söz ettiren Albaraka Türk, yakın dönemde yaptırdığı bilgisayar laboratuvarları ile de okullarımıza katkıda bulunuyor.

Bunlardan ilkinin İstanbul Ümraniye ilçesinde bulunan Çağrıbey Anadolu Lise-

si'ne bilgisayar laboratuvarı kazandırarak gerçekleştirdi. Son teknoloji ürünlerle hazırlanan bilgisayar sınıfı için öğrencilerin bütün ihtiyaçları düşünüldü ve çalışmalar bu doğrultuda hazırlandı. Bilgisayar sınıfının açılışına katılan yetkililer, Albaraka Türk'e milli eğitime yaptığı katkıdan dolayı minnet duyduklarını belirttiler.

İkinci laboratuvarın açılışı ise Samsun'da gerçekleştirildi. Bu laboratuvar, Karadeniz bölgemizin en önemli şehirlerinden Samsun'a eğitim alanında yapılan anlamlı bir çalışma oldu. Açılış töreninde yetkililerin yaptığı konuşmalarda da milli eğitime yapılan bu anlamlı desteğin önemini altı çizildi ve ülkemizin eğitim ihtiyaçları doğrultusunda diğer özel sektör kurumlarının da katkıda bulunması için çağrı yapıldı.

BANK OF NEW YORK'TAN ALBARAKA TÜRK'E MÜKEMMELLİK ÖDÜLÜ

Amerika Birleşik Devletleri'nin en eski bankalarından The Bank of New York 2005 yılında SWIFT üzerinden gerçekleştirilen dolar transferlerindeki hatasız

işlemleri nedeniyle, Albaraka Türk Katılım Bankası'na STP Mükemmellik Ödülü (Straight Through Processing – Uçtan Uca Otomasyon) verdi.

Dünya genelinde 1.600 muhabir banka ile çalışan Bank of New York STP Mükemmellik Ödülü'nü, havale hacminin büyük olduğu piyasalarda hesap muhabirliği hizmeti sunduğu para birimlerinde yapılan transferlerdeki hata payının asgariye indirilmesini motive etmek amacıyla vermektedir. Para transferi işlemlerindeki hatasızlık oranı temel alınarak verilen STP Mükemmellik Ödülü'nde hatasızlık yüzdeleri ülkelere göre değişiyor. Bahse konu ödül, Türkiye'de sadece % 95 üzeri hatasız işlem gerçekleştiren bankalara verilmektedir.

16. FUTBOL TURNUVASI SONA ERDİ: ŞAMPİYON MERKEZ A

Bu yıl 16.'sı düzenlenen Geleneksel Albaraka Türk Bahar Futbol Turnuvası şampiyonu Merkez Şube A takımı oldu. Geçen yıllara oranla rekor bir katılımın olduğu turnuvada; Genel Müdürlük Birimleri, İstanbul şubeleri ile İzmit ve Gebze şubelerinin de katılımlarıyla oluşan 20 takım mücadele etti. Final maçında Gebze Şube takımını uzatmalarda altın golle 5-4 malup eden Merkez Şube A takımı şampiyonluğu elde etti. Turnuvada üçüncülük ise Kadıköy ve Sultanhamam Şubelerinin takımını yenen Bilgi İşlem takımının oldu. Mali İşler takımı ise centilmenlik ödülüne layık görüldü.

Turnuva ile ilgili bir açıklama yapan Albaraka Türk Genel Müdürü Dr. Adnan Büyükdenez; bu tarz organizasyonların kurum çalışanları arasındaki iletişimin ve ilişkilerin gelişmesine büyük katkı sağladığını belirterek bu konudaki desteklerinin süreceğini söyledi.

ALBARAKA BANKING GROUP HALKA AÇILIYOR

Albaraka Türk'ün de iştiraklerinden biri olduğu ve Bahreyn merkezli Albaraka Banking Group'un halka arz çalışmalarında sona doğru yaklaşıyor. Dünyanın en büyük sermayeli faizsiz bankacılık grubu olan Albaraka Banking Group'un halka arzı aynı zamanda Körfezde bu anlamda yapılan en büyük halka arz olma özelliğini taşıyor.

Konu ile ilgili gruptan yapılan açıklamada bu arzın iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği belirtildi. Bunlardan ilkinin daha önce bir bölüm hissenin blok olarak satılmasıyla, ikinci aşamada ise, 25 Mayıs - 15 Haziran tarihlerinde talep toplamaya 188.9 milyon hissenin halka arzının yapılmasıyla gerçekleştirildiği ifade edildi. Bu 188.9 milyon hissenin 120 milyonunu yeni hisseler, kalan kısmını da mevcut hisseler oluşturuyor.

İkinci aşamada yapılan halka arz çalışmasının Körfez'in en güçlü 13 bankasının 117 şubesi kanalıyla yapıldığı ifade edildi ve 15 Haziran tarihi itibarıyla sona eren talep toplamaya Körfez bölgesinden ve yakın çevresinden yoğun bir katılımın olduğu belirtildi. Albaraka Banking Group'un şu an kayıtlı 1,5 milyar dolar sermayesi bulunuyor ve gelen talebin bunun hayli üzerinde olduğu da ayrıca vurgulandı.

Öte yandan halka arz çalışması sonrası hisselerin Bahreyn ve Dubai borsalarında işlem görecektir. Dünyanın en büyük faizsiz bankacılık grubu olan Albaraka Banking Group'un konu ile ilgili yapılan basın toplantısında, halka arz sonrası oluşan sermayenin gurubun yeni açılımları ile birlikte grup üyelerini desteklemek için kullanılacağı ifade edildi.

ALBARAKA TÜRK HAT SERGİSİ ANADOLU'YU DOLAŞACAK

Kuruluşunun 20. yılında düzenlediği hat yarışması ile kamuoyunda büyük yankı uyandıran Albaraka Türk, yarışmada dereceye giren eserler sergisi için Anadolu turnesine çıkıyor. Yarışmada

Sülüs, Celi Sülüs, Sülüs Nesih, Celi Talik ve Celi Divani kategorilerinde ilk üç sırayı alan toplam 40 eser bulunuyor.

Tezhip aşamasında olan eserler, içerik olarak yarışma öncesi yayınlanan yarışma şartnamesinde katılımcılara belirtilmiş metinleri kapsıyor. Çoğunlukla ayet ve ha-

dislerden oluşan metinler, usta hattatların kaleminde harikulade bir sanat anlayışı ile kağıda işlenmiş halleriyle konunun manasına ayrı bir güzellik katıyor. Yapılan tezhiplerle birlikte eserler kuşkusuz görülmeye ve seçilmeye hazır olacaktır.

2006 yılının ikinci yarısından sonra başlaması planlanan sergi, Albaraka Türk'ün şubelerinin bulunduğu illerdeki önemli kültür ve sanat merkezlerinde sergilenen Hat sanatının bu değerli eserlerini görmeye bütün hat severleri bu sergilere davet eden Albaraka Türk, bu alandaki çalışmalarını artırarak devam ettirmeye çalışıyor. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi Albaraka Türk Reklam ve Halkla İlişkiler Servisi'nden edinilebilir.

BUSINESS CARD'A İŞLETMELERDEN YOĞUN İLGI

Albaraka Türk, hizmetleri ve ürün çeşitliliğiyle de ilgi odağı olmaya devam ediyor. 2005 yılı içerisinde kurumsal müşteriler için kullanıma sunulan Business Card, müşteriler tarafından yoğun bir ilgiyle karşılandı.

Bu kart kurumsal firmaların şirket bünyesindeki harcamalarını tek bir hesaptan yapmalarını sağlayarak, tasarruf ve takip açısından da önemli bir kolaylık getiriyor. Bireysel Bankacılık Müdürlüğü'nden konu ile ilgili yapılan açıklamada, Business Card'a kurumsal müşterilerin yoğun ilgi gösterdikleri ve sağladığı avantajlarından memnun kaldıkları belirtiliyor.

ALBARAKA TÜRK MÜSİAD GENEL KURULUNA ALTIN SPONSOR

Müstakil Sanayici ve İş Adamları Derneği (MÜSİAD)'nin Grand Cevahir Otelde yapılan 16. Olağan Genel Kurulu'nun altın sponsoru Albaraka Türk oldu. Başta Başbakan, Bakanlar, Parti temsilcileri ve sivil toplum kuruluşları ve çok sayıda seçkin davetlinin katıldığı toplantıda konu ülkemiz ekonomik durumu üzerinde yoğunlaştı. Yapılan konuşmalarda ülkemiz ekonomik yapısının dış dünyadan ayrı düşünülemeyeceği ve geleceğin Türkiye'sini inşa etmek için herkesin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerektiği vurgulandı.

Toplantıda yaptığı katkılardan dolayı Albaraka Türk'e de ayrıca teşekkür plaketi sunuldu ve Katılım Bankacılığı konusundaki öncü kuruluş olma misyonunu başarıyla yerine getirdiği ifade edildi.

CNR KONUT VE İŞYERİ FUARINDA ALBARAKA TÜRK STANDI

Katılım Bankacılığı'nın ilk ve öncü kuruluşu Albaraka Türk, 23-26 Mart tarihlerinde CNR Expo Fuar Merkezi'nde düzenlenen konut ve işyeri fuarında stant açarak katıldı. Bu yıl 8.si düzenlenen fuar, finans kurumlarının yanısıra birçok inşaat firmasının katılımına sahne oldu.

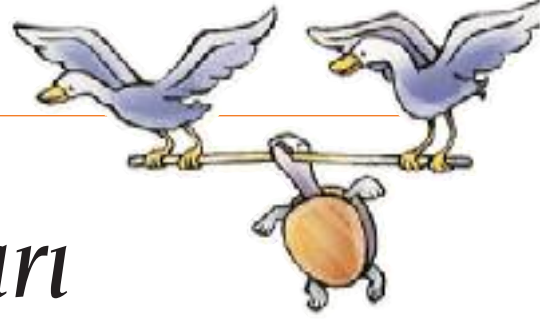
Geleceğin yaşam alanlarıyla ilgili çalışmalarını katılımcılara sunan inşaat firmaları, uygun ödeme koşullarıyla ve her türlü talebe cevap verecek projeleriyle büyük ilgi topladılar. Bu gibi fuar ve organizasyonlara büyük önem veren Albaraka Türk, konut finansmanı konusunda da cazip hizmetleriyle müşterilerine yardımcı olmak için gayret etti.

Yoğun bir katılıma sahne olan 8. Konut ve İş Yeri Fuarı, inşaat sektöründeki ekonomik canlanma nedeniyle medyada da geniş yer buldu.

Çocuk Kitapları Haftası

Ülkemizde faizsiz bankacılık alanındaki öncü çalışmalarıyla dikkat çeken Albaraka Türk, bankacılık faaliyetleri dışında, kültür yayınları hizmetleriyle de adından söz ettirmeye devam ediyor. Son dönemde çıkarılan 13. ve 14. çocuk kitabıyla birlikte bu alanda önemli bir başarı yakalamış olan Albaraka Türk, geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın en iyiyi ve en doğruyu öğrenmesi adına bu yayınlarla önemli bir hizmet sunuyor.

Albaraka Türk bünyesinde hazırlanan kültür yayınları arasında önemli bir yere sahip olan çocuk kitapları, çocukların anlayacağı bir dil ve üslupla hazırlanıyor. "Ağaç yaşken eğilir" atasözünden hareketle özellikle büyüme çağındaki çocuklara yönelik hazırlanan bu eserlerin gelecekle sağlıklı toplum yapısının oluşması bakımından çocuklara faydalı bilgi ve beceriler kazandıracığı dile getiriliyor. Kitaplarda anlatılan hikayeler seçilirken çocuklarımızın, sağlam bir kişilik yapısına kavuşmaları için, edinmesi gereken bilgilerle beraber, kullanılan karakterlerle de bu bilgilerin nasıl tecrübeye dönüştürüldüğü

gösteriliyor. Hikaye tercihlerinde dikkat edilen hususlardan birisinin de Türk kültür yapısına uygun temaların seçilmesi olarak gösteriliyor. Özellikle günümüz dünyasında kitle iletişim araçlarıyla, çocuklarımız çok çeşitli kültürel mesaja maruz kalıyor. Yayınların, bu açıdan da önemli bir misyonu yerine getirdiği söylenebilir.

23 Nisan haftasında çıkarılan "Tomurcuk" adlı 13. kitabın yine büyük bir beğeni ve taleple karşılandı. Albaraka Türk şubelerinden gelen bilgiler, yoğun bir talebin olduğunu söylemeye yeter. Bu sayıda, yazar Ahmet Mercan çocukların anlayacağı bir dil ve üslup kullanıyor. Tomurcuk adlı bir eşek yavrusunun yaşadığı yer ve sahiple ilgili tespitlerini anlatıyor. İnsanlar ve hayvanlar arasındaki ilişkilerle ilgili büyüme çağındaki çocuklar için önemli mesajların ve öğretilerin yer aldığı kitapta, hayvanların biz insanlar için önemli bir arkadaş ve yardımcı olabileceği vurgulanıyor.

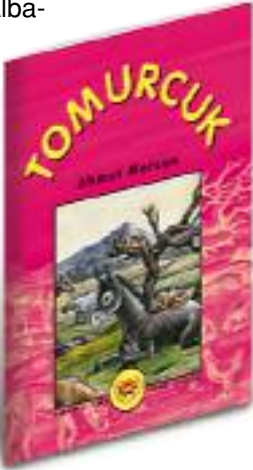
2005 – 2006 eğitim ve öğretim yılı sonundaki karne heyecanını, çıkardığı 14. kitap olan

"Ördek ve Kaplumbağa" ile paylaştığımız Albaraka Türk, geleneksel hale gelen kitaplarla çocukların yanında olduğunu bir kere

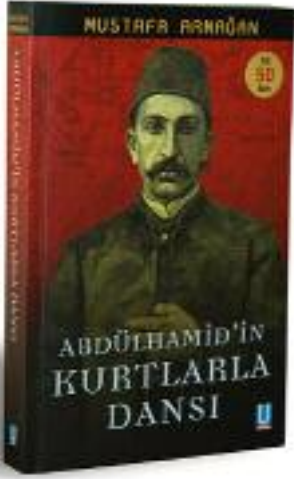
daha göstermiş oldu. Karne haftasına yetiştirilmek için özenle ve gayretle hazırlanan "Ördek ve Kaplumbağa" kitabında da çocuklarımız tarafından ilgiyle okunacak hikayelere yer verilmiş. Nasip, Boş Davul, Meraklı Maymun ile Ördek ve Kaplumbağa kitapta yer alan hikayelerden bazıları. Ünlü bir fabl yazarı olan Beydeba'dan hikayeleri derleyen Mustafa Baydemir, yine çocuklarımızın anlayabileceği bir dil ve üslup kullanmaya dikkat etmiş. Hikaye sonunda, anlatılan hikaye ile ilgili çıkarılabilecek ana fikir konusunda da çocuklarımızı yönlendiren kitap, bu anlatımını da neşeli bir şekilde dile getiriyor.

Ç a ğ ı - mızda eğitimin öneminin daha da iyi algılanmasıyla birlikte, nesillerin ve kültürün devamının toplumdaki çocukların iyi eğitilmesiyle mümkün olacağından hareketle Albaraka Türk, bu alandaki özverili çalışmalarına devam edecek. n

Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı

“Artık son zamanlarını yaşayan ve İtilaf Devletleri tarafından hasta adam olarak nitelendirilen yüce bir imparatorluğu ayakta tutmaya çalışan bir sultanı Abdülhamid.” diyor, yazar Mustafa Armağan onun için. Abdülhamid gerçekten de İtilaf Devletleri'nin ülkesini paylaşma hesabı yaptığı ve savaşlardan yorgun, bitkin ve ümitsiz düşen bir ulusun başında bulunuyordu. Onun yerinde olacak birisinin ülkenin bu durumdan nasıl kurtulacağını düşünürsen, o aynı zamanda günümüzde bile çok iyi bilinen “Hicaz Demiryolu” gibi bir projeye birlikte eğitim alanında birçok değerli hizmet vücuda getirmişti.

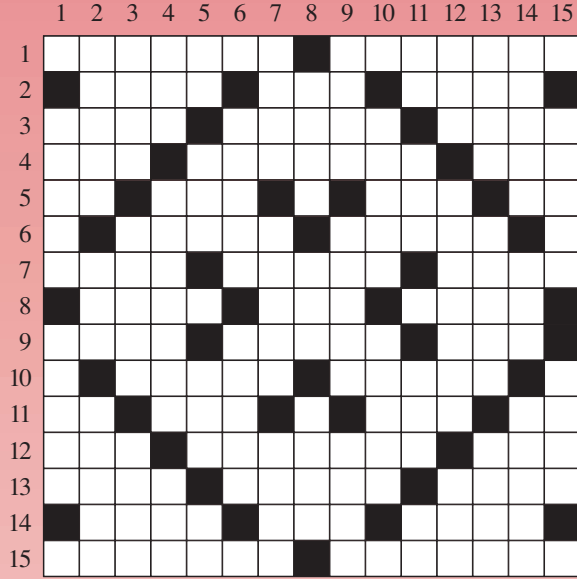
Yazar Mustafa Armağan kitap hakkında ipuçları verirken eserinin tarihi bir yapıt olmasından ziyade o dönemde yaşananların günümüzde de hala devam ettiğini dile getirerek okuyucunun kitabı bu şekilde değerlendirmesini önemle vurguluyor. Zamanımızdan yaklaşık bir asır önce cereyan eden olayları okuyucu ile tekrar paylaşarak, tarihsel olaylardan ders almak tezinden hareketle günümüz olaylarını değerlendirmede bizlere ışık tutmuş oluyor.

Osmanlı tarihinin son dönemlerini yeniden yorumlayan yazarın Abdülhamid'in Kurtlarla Dansı adlı eseri, tarihin gerçek seyrinin öğrenilmesi açısından önemle okunması gereken bir kitap. Mustafa Armağan'ın dediği gibi “Abdülhamid'in dansı devam ediyor... n

Kitap Tanıtımı: Nazım Kartbak, İdari İşler Şefi

Bulmaca

Hazırlayan: **Nazım Kartbak***

SOLDAN SAĞA

1) Eş sıcak – Baltalama 2) Belli, açık – Fakat, lakin – Horoz, Hindi gibi hayvanların tepesindeki deri uzantısı 3) (tersi) Manisa iline bağlı ilçelerden biri – Borç ödemedi güvenilir olma durumu – Galip, faik 4) (tersi) Dünyanın en uzun nehri – Siyasi otoritenin bir kişide toplandığı yönetim biçimi – (tersi) Özellikle Rumeli ağzında seslenmek 5) İlaç – Yağ alınmış süten ya da yoğurttan yapılan peynir – Avuç içi – Merhem 6) Cenazenin mezara götürülürken içine konulduğu sandık – Mavi peri kuşu 7) Eserler – Yeni Zelanda'nın yerli halkı – Kurt yenikleriyle deride oluşan iz 8) Cennet ile cehennem arasındaki yer – Dolaylı anlatım – Kalıtımla geçen, soydan geçme 9) Uzak – Anlatım – Satranç oyununda taraflardan birinin yenilgisi 10) Saç lülesi – Birilerini yurt veya ev sahibi yapma, yerleştirme 11) Lityum elementinin simgesi – Petrol araştırmalarında tutulan kayıt – At ayaklığı – Protaktinyum elementinin simgesi 12) Babalar, atalar – Birden, aniden – (tersi) Saçta sakalda görülen kırışma 13) Aynı kuşaktan – Alışıldan daha kısa bir zamanda, hızlı – Gölge 14) Atıcı – Dengesi bozuk terazi – Sebep 15) Silahlı kuvvetlerde albay ile mareşal arasındaki yüksek rütbe – Kendinde bir gevşeklik duyarak bir işi yapmakta isteksiz olma.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1) Kan pıhtısı – Erteleme, tehir 2) Acımasız ve haksız davranan, kıyıcı, zulmeden – Öç, intikam – Bir düşünce anlatan bir veya birkaç cümlelik söz 3) Hoşça vakit geçirmeye yarayan, belli kuralları olan eğlence – Sevinç, şenlik – Yardım istenildiğini anlatan bir söz 4) Bayram ve şenliklerde caddelere kurulan süslü kemer – Tüyleri uzun ve kıvrıkcık bir cins koyun, divit, yazı hokkası 5) Genişlik – Millî Eğitim Bakanlığı – Bir bilgiyi temsil eden semboller sistemi – Şarkı, türkü 6) Araba hayvanının kayış takımı – Edat 7) Kil ile karışık kireçli toprak – Kavim, kabile – Etkin, aktif 8) Anlam, mana – Kalça kemiği – Anlayışsız 9) En iyi, en yüce yer – İradeyle ilgili – Doğma, doğum 10) Yazı ile bildirme – Bir dış gücün etkisi altında uzama, etkinin kalkmasıyla eski biçimi alabilme özelliği olan 11) Bizmutun simgesi – Sahip, malik – Damarlarda dolaşan yaşamsız sıvı – Tavlada üç sayısı 12) Göçebelerin konakladığı yer – Normal olmayan – Ün, şan, şöhret 13) Dikişte kullanılan pamuk ipliği – Vurgu – Bollukta yaşayış 14) Tehlikeli, sarp ve zor geçit – Masonluk öğreti kurallarının genel adı – Duvara bitişik, alçak tahta sedir, kerevet 15) Işıtan, ışıtın – Ekmek, nan, nîmet.

Geçen sayımızdaki bulmacanın çözümü

Bulmacamızı doğru bir şekilde çözüp bizlere gönderen okuyucularımıza sürpriz hediyelerimiz olacaktır.

Geçen sayımızdaki bulmacanın çözümünü, doğru olarak gönderen okuyucularımızın hediyeleri adreslerine postalanmıştır.

* İdari İşler Müdürlüğü

AMORTİSMANA TABİ TUTULMAYARAK DOĞRUDAN GİDER YAZILABİLECEK SABİT KIYMET HADDİ:

KANUN-BKK-GT	SINIR	YÜRÜRLÜK
17/12/2005/VUK GT 354	520 YTL	2006

FATURA DÜZENLEME SINIRI:

Birinci ve ikinci sınıf tüccarlardan ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptıkları iş bedelinin aşağıdaki hadleri geçmesi veya bedeli bu hadlerden az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya iş yapının fatura vermesi mecburidir. (VUK. 232 md.)

BKK/GENEL TEBLİĞ	Maktu Had
17/12/2005 (VUK GT 354) 2006 Yılı için	520 YTL

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASI (KONUTLARDA):

Yürürlük	BKK/GENEL TEBLİĞ	Maktu Had (TL)
2006	19/12/2005 - 2005/9826 Sayılı BKK	2.200,00 YTL
2005	20/12/2004 - 2004/8295 Sayılı BKK	2.000,00 YTL

İstisna haddi üzerinden hasılat elde edilip beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz.
Ticari, zirai veya mesleki kazançını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar ile gelirleri bunlar tarafından bildirilecek olanlar bu istisnadan faydalanamazlar. (GVK Mad. 21) Mükellefler (hakları kiraya verenler hariç) diledikleri takdirde gerçek giderlere karşılık olmak üzere hasılatlarından % 25'ini götürü olarak indirebilirler.
Götürü gider usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.

GELİR VERGİSİ TARİFESİ (GVK MD. 103)

2006 Yılı Ücret Gelirlerine Uygulanacak Gelir Vergisi Oranları

7.000 YTL'ye kadar			15%
18.000 YTL'nin	7.000 YTL'si için	1.050 YTL, Fazlası	20%
40.000 YTL'nin	18.000 YTL'si için	3.250 YTL, Fazlası	27%
40.000 YTL'den fazlasının	40.000 YTL'si için	9.190 YTL, Fazlası	35%

ASGARİ ÜCRET

R.G.Tarih Sayı	Uygulama Süresi	16 Yaşım Doldumamış	16 Yaş ve Üstü
23.12.2005-26032	01.01.2006-31.12.2006	450,00 YTL	531,00 YTL

KURUMLAR VERGİSİ ORANI (KVK MD.32)

Kurum Kazancı Üzerinden % 20

İH BAR TAZMİNATI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	Tazminat Tutarı
6 aydan az	2 hafta	2 haftalık ücret
6 ay - 1,5 yıl arası	4 hafta	4 haftalık ücret
1,5 yıl - 3 yıl arası	6 hafta	6 haftalık ücret
3 yıldan fazla	8 hafta	8 haftalık ücret

KIDEM TAZMİNATI TAVANI

Yılı	Dönem	Kıdem Tazminatı Tavanı
2006	01.01.2006 - 30.06.2006	1.770,63 YTL
2005	01.07.2005 - 31.12.2005	1.727,15 YTL
2005	01.01.2005 - 30.06.2005	1.648,90 YTL

MALİ TAKVİM

Beyanname Konusu	Beyan Dönemi	Ödemesi	
		I. Taksit	II. Taksit
Kurumlar Vergisi	25 Nisan	Nisan Ayı sonuna Kadar Tamamı	
Gelir Verg. (Basit Usul Beyanı)	15 Şubat	Şubat Sonu	Haziran Sonu
Gelir Verg. (Diğer Gelir.Beyanı)	15 Mart	Mart Sonu	Temmuz Sonu
Geçici Vergi			
(Ocak-Mart Dönemi)	10 Mayıs	17 Mayıs	
(Nisan-Haziran Dönemi)	10 Ağustos	17 Ağustos	
(Temmuz-Eylül Dönemi)	10 Kasım	17 Kasım	
(Ekim-Aralık Dönemi)	10 Şubat	17 Şubat	
Katma Değer Vergisi (Aylık)	Her Aynın 20'si	Her Aynın 26'sı	
Gelir Verg. Stopajı (Muht.-Aylık)	Her Aynın 20'si	Her Aynın 26'sı	
Gelir Verg. Stopajı (Muht.- 3 Aylık)			
(Ocak-Mart Dönemi)	20 Nisan	26 Nisan	
(Nisan-Haziran Dönemi)	20 Temmuz	26 Temmuz	
(Temmuz-Eylül Dönemi)	20 Ekim	26 Ekim	
(Ekim-Aralık Dönemi)	20 Ocak	26 Ocak	
Gider Vergisi (BSMV)	Her Aynın 15'i	Her Aynın 15'i	
Kaynak Kullanımı Dest. Fonu	Her Aynın 15'i	Her Aynın 15'i	
Damga Vergisi	Her Aynın 20'si	Her Aynın 26'sı	
Değerli Kağıtlar	Her Aynın 7'si	Her Aynın 7'si	
Emlak ve Çevre Temizlik Vergisi		Mayıs Ayının sonuna Kadar	Kasım Ayının sonuna Kadar
Motorlu Taşıtlar Vergisi		Ocak Ayının sonuna Kadar	Temmuz Ayının sonuna Kadar

S.S.K. PRİM ORANLARI (Prime Tabi Aylık Kazanç Üzerinden)

	İşçi Hissesi %	İşveren Hissesi %
a) İş Kazası Meslek Hastalığı Primi	-	1,5 - 7 (x)
b) Hastalık Sigortası Primi	5	6
c) Analık Sigortası	-	1
d) Mallullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalı Primi	9	11(y)
Prim Oranları Toplamı	14	19,5-25
Sosyal Güvenlik Destek Primi (Emekliler için)(z)	7,5	22,5
İşsizlik Sigortası	1	2

(x) İşyerinin tehlike sınıfına göre prim oranı değişmektedir.

(y) Yeraltı işleri ile ağır, yıpratıcı ve zehirleyici işlerde prim oranı % 22 olup, işçi hissesi % 9, işveren hissesi ise % 13'dür.

(z) Bu oranlar, 1.10.1990 tarihinden itibaren uygulanacaktır.

SSK SİGORTA PRİMİNE ESAS KAZANÇLARIN ALT VE ÜST SINIRLARI:

Dönemi	Prime Tabi Aylık Kazanç	
	Alt Sınır	Üst Sınır
01.01.2006'dan itibaren	531,00 YTL	3.451,50 YTL

ÇALIŞANLARA YEMEK YARDIMIYLA İLGİLİ İSTİSNA TUTARI

GVK MD.23/8	2006 Yılı için	8,25 YTL
-------------	----------------	----------

BANKA ÇEKLERİ (Her Bir Çek Yapacağı İçin Değerli Kağıt Bedeli)

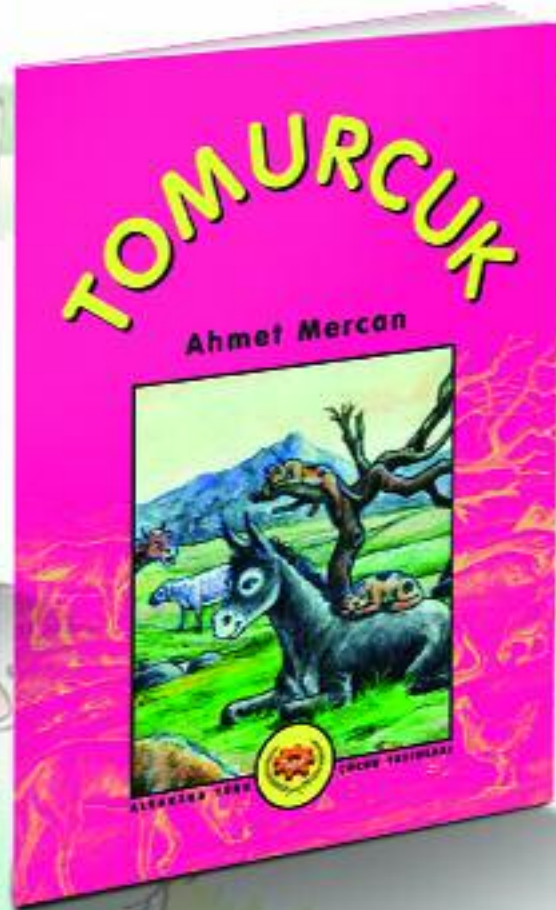
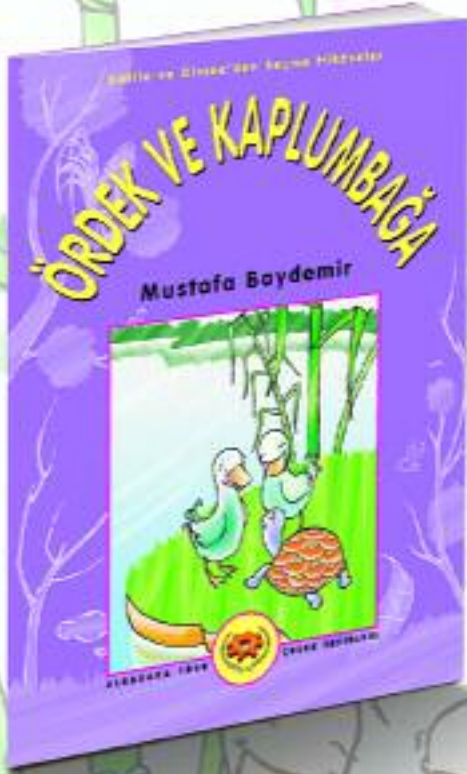
KANUN-BKK-GT	TUTAR	YÜRÜRLÜK
17/12/2005/DEĞ.KAĞ.K. GT 23	1,60	2006

Bu bilgiler, Mali İşler Müdürlüğü tarafından hazırlanmıştır.

Ödülü Hak Ettiniz!

Sevgili çocuklar; "Her kitap bilgiye açılan bir kapıdır." diyerek gerçekleştirdiğimiz 13. ve 14. Kitap Haftası programında "Tomurcuk", "Ördek ve Kaplumbağa" isimli çalışmalara göstermiş olduğunuz ilgi ve sevgiye teşekkür ederiz. Yeni çalışmalarımızda birlikte olmak umuduyla...

Albaraka
Türk'ten
Kitap
Haftaları

ALBARAKA TÜRK
"Faizsiz Kazanç"

444 5 666

albarakaturk.com.tr

Mükemmeller için Ödül

Mükemmel olmak için
çok çalışıyor ve başarıyoruz.

The Bank of New York'un SWIFT
üzerinden gerçekleştirdiğimiz hatasız dolar
transferi nedeniyle bankamıza
sunduğu **STP* Mükemmellik Ödülü**'nün
gururunu sizlerle paylaşıyor, bize
güvendiğiniz için
teşekkür ediyoruz.

ALBARAKA TÜRK
"Faizsiz Kazanç"

444 5 666

albarakaturk.com.tr

* STP: Straight Through Processing - Uçtan Uca Otomasyon

